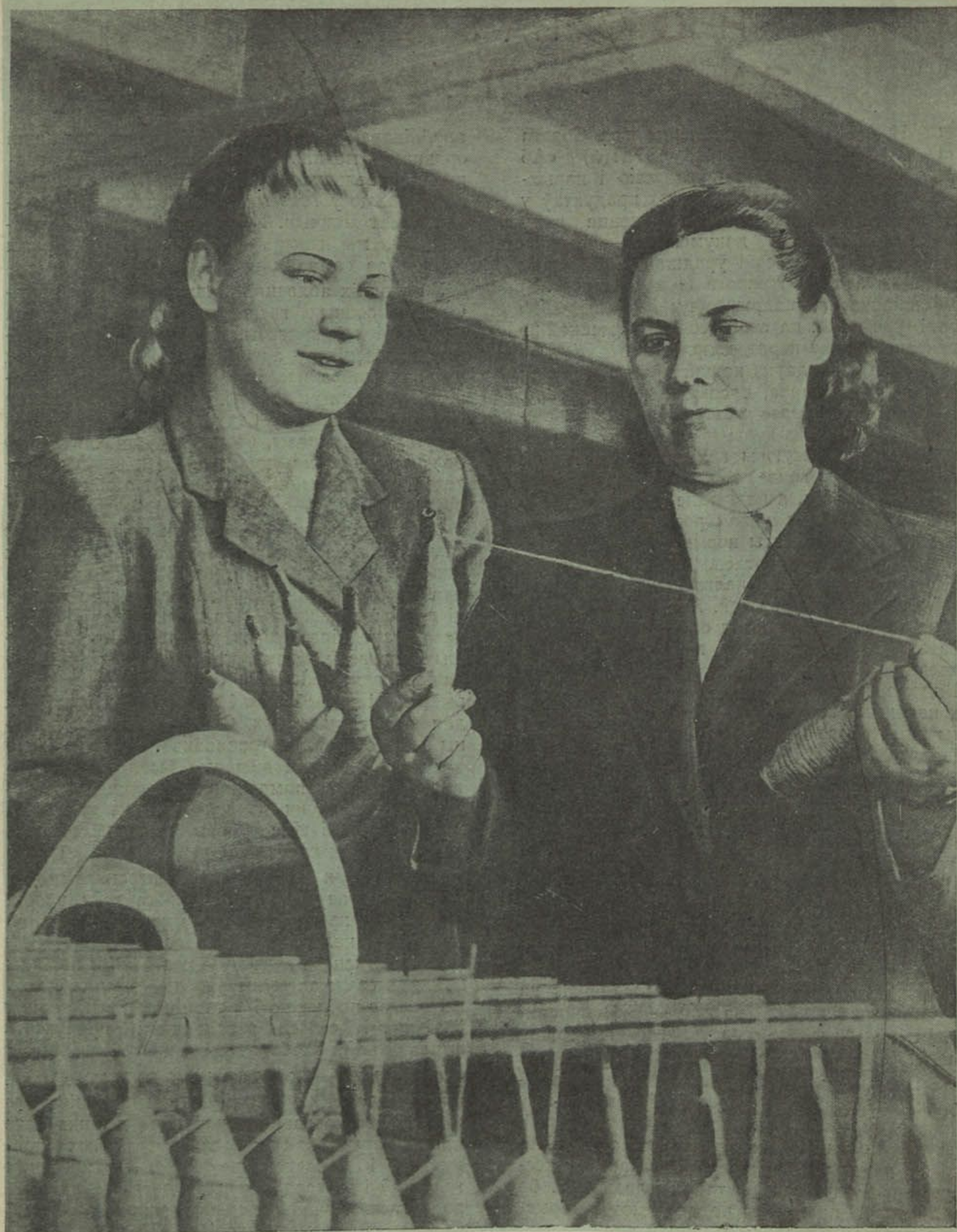

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

№ 6

ЧЭРВЕНЬ

1950

НЯСТОМНА ЗМАГАЦЦА ЗА ВЫСОКІ ЁРАДЖАЙ

ДНЯМІ апублікавана пастанова Савета Міністраў СССР і ЦК ВКП(б) «Аб правядзенні ўборкі ўраджаю і нарыхтовак сельскагаспадарчых прадуктаў у 1950 годзе». Гэта пастанова з'яўляецца важнейшым гістарычным дакументам — праграмай барацьбы за высокі ўраджай. У ёй ясна вызначаны задачы кожнага калгаса і саўгаса па высокакаснай падрыхтоўцы і правядзенню ўборкі ўраджаю, па своєчасоваму выкананню абавязацельстваў перад дзяржавай.

Сельская гаспадарка нашай краіны, як і ўся народная гаспадарка, няспынна ідзе ўгару. Ужо ў мінулым годзе валавы ўраджай збожжа і раду тэхнічных культур перавысіў даваенны ўзровень. Дзякуючы велізарным клопатам партыі і ўрада з года ў год расце механізацыя працы ў калгасах, аснашчэнне іх перадавой тэхнікай. На палях нашай рэспублікі ў гэтым годзе працуюць тысячы новых трактараў, камбайнаў і іншых сельскагаспадарчых машын.

Нямала папрацавалі калгаснікі, змагаючыся за сёлетні высокі ўраджай. Але лёс ўраджаю іменна зараз залежыць ад стараннага догляду пасеваў, ад высокакаснай падрыхтоўкі і правядзення ўборачных работ.

Вядома, якая велізарная роля ў гэтых работах належыць жанчынам. Для кожнай калгасніцы няма зараз больш удзячнай, больш важнай задачы, як забеспячэнне высокага ўраджаю на калгасных палях.

Добра наладжан догляд за пасевамі ў калгасе «Чырвонаягвардзеец» Гомельскага раёна. Сярод калгаснікаў арганізавана сацыялістычнае спаборніцтва, у першых радах якога ідуць калгасніцы Еўдакія Бандарэнка, Сінклета Шчобава, Вольга Чыкунова, Пелагея Карабушчанка і інш. У калгасе «Большэвік» Хойніцкага раёна калгасніцы Ганна Найдзенка, Кацярына Кардаш, Юлія і Тамара Гардзейчык выконваюць нормы выпрацоўкі на прапалачных работах на 150 — 180 процантаў. Іх імёны занесены на калгасную дошку гонару.

На жаль, ёсць яшчэ ў нас і такія калгасніцы, якіх не крапае тое, што палі зарастаюць пустазеллем, што бульба стаіць не акучанай. Яны выдумваюць розныя прычыны, абы ўвільнуць ад работы. Самі калгасніцы павінны весці рашучую барацьбу з такімі лодырамі, бо толькі чэсны, працавіты чалавек можа карыстацца павягай і гонарам у нашай краіне.

За дасягненне высокіх ураджаяў з года ў год удастойваецца ўрадавых узнагарод велізарная армія перадавікоў калгаснага сяла. Нядаўна Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР

апублікаваў новы Указ аб узнагароджанні ордэнамі і медалямі перадавікоў сельскай гаспадаркі Беларускай ССР за атрыманне высокага ўраджаю ў 1949 годзе. Сярод узнагароджаных шмат жанчын. Горача вітаючы іх з узнагародай, мы гаворым: «Слава вам, дарагія сябры, за самаадданую працу!»

У заходніх абласцях нашай рэспублікі тысячы аднаасобных гаспадарак толькі нядаўна аб'ядналіся ў калгасы. Справа гонару маладых калгасніц — арганізаваць узорны догляд пасеваў, добра падрыхтавацца і выдатна правесці ўборачныя работы. Ні адна калгасніца не павінна стаяць у баку ад гэтай важнейшай дзяржаўнай справы, бо добры ўраджай яшчэ больш умацуе магутнасць нашай краіны і палепшыць матэрыяльны добрабыт саміх калгаснікаў.

У час праполкі і ўборачных работ вялікае значэнне мае арганізацыя ясляў і пляцовак для дзяцей калгаснікаў. Маці можа спакойна працаваць толькі тады, калі ведае, што яе дзеці добра дагледжаны. На прыкладзе «Чырвонага агародніка» Мінскага раёна і многіх іншых калгасаў відаць, што добрыя яслі і дзіцячыя пляцоўкі не толькі дапамагаюць у выхаванні дзяцей, але і вызваляюць сотні рук для работы на палях. Самі калгасніцы павінны настойліва патрабаваць ад кіраўнікоў калгасаў, каб пад дзіцячыя ўстановы яны адводзілі добрыя памяшканні, вылучалі для нагляду і выхавання дзяцей лепшых калгасніц і забяспечвалі ўсе ўмовы для нармальнай работы дзіцячых устаноў.

Дзяржаўныя інтарэсы для калгаснага сялянства вышэй за ўсё. З першых-жа дзён уборкі неабходна прыступіць да выканання першай запаведзі калгасаў — хлебапаставак. Актыўна калгаснага сяла і ўсе калгасніцы павінны прыняць самы актыўны ўдзел у тым, каб кожны калгас поўнасю і ў тэрмін лепшым зернем і іншымі сельскагаспадарчымі прадуктамі выканаў план хлебапаставак.

Совет Міністраў СССР і ЦК ВКП(б) лічаць, што «правядзенне ўборкі ў сціслыя тэрміны без страт, своєчасовае выкананне дзяржаўнага плана нарыхтовак сельскагаспадарчых прадуктаў і забяспечанне ўласным насеннем калгасаў і саўгасаў з'яўляецца важнейшай народнагаспадарчай задачай у справе далейшага ўмацавання магутнасці нашай краіны і павышэння матэрыяльнага добрабыту народа».

Натхнёнае пастановай партыі і ўрада, калгаснае сялянства нашай рэспублікі з чэсцю выканае гэту важнейшую задачу.

На першай старонцы вокладкі — дырэктар Мінскага тонкасуконнага камбіната А. Нічыпар (справа) і лепшая прадзільніца камбіната Л. Манькоўская. На чацвёртай старонцы вокладкі — група адпачываючых у доме адпачынку «Ждановічы».

Фото К. Якубовіча.

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

ГОД ВYДАННЯ ДВАЦЦАЦЬ ШОСТЫ

Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

ВYДАННЕ
ЦК КП(б)Б

6

Чэрвень 1950

Высокі ўраджай спее на палях Валкавыскага дзяржаўнага гатункова-выправаўчага ўчастка Гродзенскай вобласці. На здымку: аграном участка Надзея Завадская аглядае жыта.

Фото М. Мінковіча.

3

ОБЛАСТНАЯ
БИБЛИОТЕКА
г. Гродно
ВНБ

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСІ

Гэта магчыма

Расказы калгасніц сельгасарцелі «Большэвік» Хойніцкага раёна Палескай вобласці

КАЛГАС МАЦНЕЕ З КОЖНЫМ ГОДАМ

Мінула пяць пасляваенных год. Памятаю, як вярнулася з дзецьмі ў родную вёску. Ні хаты, ні скаціны... Муж на фронце загінуў. Прыгарнула сваіх малалетак і думаю: як-жа будзе? Спачатку надта цяжка было. І не мне адной, а ўсяму калгасу. Але найцяжэйшая справа на плячу калектыву. Асабліва, калі яго ўзначальвае моцная партыйная і комсомольская арганізацыя.

Праўленне калгаса пачало з устанавлення цвёрдай працоўнай дысцыпліны.

Адразу-ж пасля вайны калгас шырока разгарнуў будаўніцтва. Па-

чалі з жылых дамоў, гумнаў, свірнаў, лесаніжкі. Набылі першыя лакамабіль (цяпер маем тры). Лесаніжка стала рэзаць дошкі, дылі для сцен, шалёўку, гонты. Будаўніцтва пайшло шпарчэй. Калгас набываў усё больш жывёлы — для яе ставілі канюшні, кароўнікі, свінарнікі. Праўленне распрацавала план другой чаргі будаўніцтва. Наводшыбе вырабляе электрастанцыя магутнасцю ў 25 кіловат, побач — лазня. Паступова калгас купіў чатыры грузавыя аўтамабіны — для іх спатрэбіўся гараж. Недалёка ад гаража паставілі нажарны сарай. Урэшце пабудавалі памяшканне для праўлення калгаса і клуб.

Цяпер і я маю новую хату. А калі-б не была калгасніцай, хто ведае, колькі год прышлося-б туляцца на чужых закутках. Калгас даў

мне і матэрыял і грошы для будаўніцтва. Толькі дзякуючы яго дапамозе маюць новыя дамы інвалід Айчынай вайны Андрэй Сянкевіч, удовы франтавікоў Агата Валочка, Варвара Валочка, Ульяна Біран. Атрымалі ад калгаса цёлак Ганна Рубан, Андрэй Гардзейчык, Васіль Кардаш і многія іншыя калгаснікі.

Сваёй сядзібай я вельмі задаволеная. Хата мая высокая, светлая, з электрыкай. У хлеме — свінні, карова, куры. Сёлета думаю правесці ў хату радыё, пасадзіць сад на сядзібе. А далей мой план — паслаць вучыцца ў горад старэйшую дачку Маню, як скончыць сямігодку.

Жыццё наша з кожным годам прыгажэе, множацца прыбыткі, расце культура. За ўсё гэта — шчырае дзякуй савецкай краіне, мудраму нашаму правадыру — таварышу Сталіну.

Палагея КАНАНЕВІЧ.

РАСТУЦЬ НАШЫ ФЕРМЫ

Жывёлагадоўчыя фермы нашага калгаса знаходзяцца наводшыбе ад вясковай вуліцы. Як цялятніца, я большую частку часу праводжу на ферме, але ніколі не згаджуся, калі пра мяне захочуць хоць жартам сказаць, што «мая хата скраю». Жывёлавод, як і кожны іншы калгаснік, жыве агульным жыццём з калектывам. Я заўсёды ведаю, што робіцца на нашых палях, новабудулях, як ідуць справы на астатніх фермах.

Кароўнік і цялятнік — новыя, выгудныя памяшканні для жывёлы. Праўда, няма там яшчэ электрычнага святла і аўтапаілак, але ў бліжэйшы час будуць. На ферме 303 галавы буйнай рагатай жывёлы. Любата глянуць, як раніцай адна за другой выходзяць каровы на пашу — здаровыя, чыстыя, гладкія. Але тут-жа стрымаеш сябе: не час цешыцца: гатунковай жывёлы ў нас яшчэ мала. Бліжэйшая задача — палепшыць гатунак усяго пагалоўя.

Такія-ж думкі прыходзяць у галаву, калі глядзіш на атары авечак, на статак свіней. Цяпер свіней у нас 128 галоў, але гатунковых з іх толькі шэсць — два хракі і чатыры свінаматкі.

Значна расшырылася сёлета калгасная птушкаферма. Ужо старая наша птушніца Матрона Зеланкоўская выбірае сабе памочніц, бо цяжка дагледзець адной 64 гусей, 166 курэй і 700 куранят.

Расце і конеферма. Для табуна, які налічвае цяпер 112 галоў і будзе павялічвацца, заканчваецца будаўніцтва новых тыповых канюшняў.

Сваю работу жывёлавода-цялятніцы я вельмі люблю. Цялят даглядаю 20 год без малог. Маю работу часта адзначаю прэміямі, падзякамі. Перад вайной прымала ўдзел у сельгасгаспадарчых выстаўках у Маскве. Маю медаль «За трудовую доблесть».

Ад усёй душы жадаю, каб мой калгас мацнеў і багацеў, і таму стараюся працаваць як мага лепш.

Наста ЯДЧАНКА.

Калгаснікі калгаса імя Сталіна (Скідзельскі раён Гродзенскай вобласці) змагаюцца за атрыманне высокага ўраджаю цукровых буракоў. На здымку: калгасніцы за праполкай цукровых буракоў. На першым плане Соф'я Кучко, якая выконвае норму на 150 — 180 проц.

Фото М. Мінковіча

толькі ў калгасе

ЖЫЦЦЁ ЯК САД КРАСУЕ

Хораша вясной у нашай вёсцы. Ідзе па вуліцы, быццам па алеі якога парку. Зеленеюць таполі, цвітуць ліпы, з-за кожнай хаты выглядае вішэнік, маладыя яблыні, ігрушы. Калгасны сад, пачаўшыся ў вёсцы, цягнецца суцэльным зялёным масівам далёка ў поле, між пасеваў.

З калгасным садам мы амаль аднагодкі: саду 20, мне 19 год. Не ведаю, мо' таму, што расла я і дужала разам з гэтымі яблынямі і грушамі, толькі няма для мяне працы, мілейнай за працу ў садзе калгасным.

У нашай садова-гароднай брыгадзе 34 чалавекі. Клопату маем нямала: акрамя пяцідзесяці гектараў сада, апрацоўваем 27 гектараў гарода, два гектары гадавальніка на 40 тысяч плодовых саджанцаў.

Ранняя вясной пачынаем работу ў садзе: акапваем, угнойваем, абрэзваем, апыркваем і белім кожнае дрэва. Стары калгаснік Сямён Рыгоравіч Гардзейчык, які ўласнымі ру-

камі садзіў гэты сад, нікому не давае рыхтаваць раствары.

— Добра пабеліш, старанна апыркнеш дрэва — менш будзе шкоднікаў, большы збырэш ураджай.

Такіх стараных працаўнікоў нямала ў брыгадзе. Побач са старымі калгаснікамі — Мітрафанам Гардзейчыкам, Майсеем Гардзейчыкам — з любоўю працуюць і маладыя: Хрысціна Ярац, Зося Лобан, Каця Кардан. Яны раней за ўсіх прыходзяць у сад і пакідаюць работу з вечэрняй зарой. Затое і працадзень выпрацоўваюць 35—40, а то і больш, у месяц.

Надалёка ад саду — калгасны гарод, дзе буйная родзіць капуста, морква, бруква, буракі, памідоры.

Сад, гарод, гадавальнік далі летась калгасу 420 тысяч рублёў прыбытку. Сёлета чакаем яшчэ большага.

З маёй сям'і працуюць у калгасе трое: я і бацькі. Малодшая сястра Яніна вучыцца ў Рэчыцкім педвучылішчы. Хутка ўжо скончыць.

Жывем з кожным годам заможней. У мінулым годзе адна я зарабіла 250 працадзён, а кожны працадзень — гэта 1 кг 350 г збожжа, 8 кг бульбы, 2р. 50к. грошай. На прысядзібным участку маем добры гарод, сад. Ёсць карова, свінні, птушка. Вечарамі, управіўшыся, збіраемся ўсе і слухаем радыё, чытаем газеты.

А прыдзе нядзеля — у вёсцы сапраўднае свята! На пляцоўках з самага ранку трэніруюцца футбалісты і валеібалісты, калгасны чэмпіён Рыгор Дрожджа змагаецца з аматарамі на шахматных дошках. У школе або ў клубе адбываюцца рэпетыцыі мастацкай самадзейнасці. Загадчык клуба Васіль Краўчанка адчыняе шафы калгаснай бібліятэкі — пачынае выдачу кніг на хатнія абанементы. Часта з раёна прыязджае кіноперасоўка. Тады ў клубе цесна, хоць ён прасторны — на 600 месц.

Радасна і шчасліва праходзіць маё жыццё, напоўненае свабоднай працай.

Мар'я ЛЮБАЧКА.

ХУТКА ЗБОР УРАДЖАЮ

Радуюць вока сёлета нашы пасевы! Рана выходзяць калгасніцы ў поле. Ачышчаючы ад пустазелля лён, пшаніцу, ячмень, не могуць утрымацца ад песні бадзёрай.

У нашым калгасе 2 тысячы гектараў зямлі. Шмат занята пад жыта, пшаніцу, бульбу, тэхнічныя культуры. З кожным годам растуць ураджай. Летась сабралі жыта ў сярэднім на 12 ц, асобныя палі бульбы далі на 425 ц з гектара, добра ўрадзілі і іншыя культуры. Сёлета чакаем сярэдняга ўраджаю збожжа на 13 ц з гектара. Бульбяныя палі таксама дадуць лепшы ўраджай.

Большую частку нашай зямлі апрацоўваюць трактары з Рудакоўскай МТС. Машынамі ачышчаем і сартуем збожжа, на аўтамашынах падвозім пасевны матэрыял для высеву ў поле, малочім пры дапамозе ўласных электра-

малатарань. Пасевы і ўборку ўраджаю праводзім, як правіла, хутка і добракасна. Яшчэ ў канцы мая калгас поўнасю надрыхтаваўся да збору ўраджаю.

Мар'я КАЗЛОВА, аграном.

Клуб калгаса «Большевик» Хойніцкага раёна Палескай вобласці. Фото А. Карніцкага.

Група дэлегатак абласной канферэнцыі жанчын-калгасніц Пінскай вобласці.

КАНФЕРЭНЦЫЯ КАЛГАСНІЦ ПІНШЧЫНЫ

ЦІШЫНЮ майскай раніцы прарэзаў працяглы гудок парахода. Ажыўленыя і радасныя, у святочных сукенках і яркіх хустках, вышлі на прыстань дэлегаткі-калгасніцы Давід-Гарадоцкага раёна. Дэлегаткі з Мярлінскіх і Храпунскіх вёсак з вялікай цікавасцю аглядалі горад. Жывучы аднаасобна, у 75 кілометрах ад раённага цэнтра, сялянкі не бачылі нічога далей сваёй агароджы. Кола іх інтарэсаў было звязана выключна з домам. Сельскагаспадарчая арцель змяніла жыццё. У жанчын з'явіліся новыя інтарэсы, запатрабаванні. Цяпер ужо цяжка было знайсці сярод іх такую, якая не пабыла ў раённым цэнтры, суседніх сёлах. А зараз па запрашэнню абкома партыі спецыяльным параходам прыехалі яны на абласную канферэнцыю калгасніц, каб абмеркаваць пытанне аб ролі і задачах жанчын у барацьбе за высокі ўраджай і ўздым грамадскай жывёлагадоўлі.

6

Пінскія сялянкі, у мінулым самыя

адсталыя і забітыя, толькі пры савецкай уладзе сталі гаспадарамі свайго лёсу, упершыню адчулі радасць свабоднай творчай працы, нароўні з мужчынамі ўмацоўваючы свае калектыўныя гаспадаркі, будуючы новае жыццё.

Пры іх непасрэдным удзеле абнаўляецца пінская зямля. На сацыялістычны шлях стала 80 процантаў сялянскіх гаспадарак вобласці. 7.000 жанчын першымі ўступілі ў арцелі. На іх вачах расце і мацнее грамадская гаспадарка маладых калгасаў.

Партыя цяплява далучала іх да новага калгаснага ладу, будзіла іх творчыя сілы, клапаціла вучыла, уцягвала ў грамадскае жыццё.

Усе 700 дэлегатак абласной канферэнцыі — пісьменныя, аўтарытэтычныя людзі: старшыні сельсоветаў і калгасаў, брыгадзіры, спецыялісты-жывёлаводы, арганізатары і будаўнікі новых калгасаў, актывісткі жаночых дэлегацкіх сходаў.

Канферэнцыя адкрылася ў абласным драматычным тэатры. Сакратар абкома партыі тав. Міновіч у сваім дакладзе расказаў аб дасягненнях калгасніц вобласці, аб іх ролі ў

сацыялістычнай перабудове вёскі.

— Абавязак кожнай жанчыны, — сказаў ён, — клапаціцца аб далейшым росквіце маладых калгасаў. А для гэтага трэба дабіцца, каб усе калгасніцы працавалі чэсна, добрасумленна змагаліся за высокі ўраджай, за ўздым грамадскай жывёлагадоўлі.

Гэтымі-ж думкамі былі прасякнуты ўсе выступленні ўдзельніц канферэнцыі.

На трыбуне — Мар'я Гунько, старшыня дэлегацкага схода сельгасарцелі імя Шчарбакова Столінскага раёна.

— Усе жанчыны калгаса, — заявіла яна, — жывуць інтарэсамі роднай арцелі. Дванаццаць удзельніц дэлегацкага схода сабралі вялікі актыв калгасніц і разам з ім глыбока ўнікаюць ва ўсе важнейшыя галіны калгаснай вытворчасці. Дэлегаткі Надзея і Кацярына Гунько на сяўбе штодзённа перавыконвалі нормы і паказвалі ўсім прыклад. Дэлегаткі першымі закантрактавалі маладняк для калгасных ферм, вырабілі і здалі на птушкаферму звыш 100 куранят. Яны арганізавалі збор попелу,

курынага памёту і перагною для падкормкі пасаваў. На іх ініцыятыве вырашана два-тры разы прапалваць лён, не менш двух раз акупваць бульбу, правесці штучнае даапыленне пасаваў жыта. І можна з упэўненасцю сказаць, што нашы дэлегаткі даб'юцца высокага ўраджаю.

Вольга Крук — брыгадзір калгаса імя Глыча Ганцавіцкага раёна — з гонарам паведаміла:

— Мая брыгада вышла пераможцай у сацыялістычным спаборніцтве. Мы першымі ў калгасе закончылі сяўбу збожжа і пасадку бульбы. Зараз паспяхова спраўляемся з праполкай пасаваў. Ад імя ўсіх жанчын брыгады запэўніваю прысутных, што высокі ўраджай мы завазем.

Выступленні ўсіх 20 дэлегатак, якім прадаставілі слова, прасякнуты былі дэлавістасцю, пачуццём высокай адказнасці і глыбокай адданасці справе.

Уся вобласць ведае зараз старшыню калгаса імя Горкага Іванаўскага раёна Антаніну Кішаву. Яна здолела хутка згуртаваць людзей, умацаваць паляводчыя брыгады, узорна правесці сяўбу. На палях калгаса ўпершыню працавалі трактары, сеялкі. Сама Антаніна вучыцца, чытае палітычную і агра-тэхнічную літаратуру, брашуры аб вопыце майстроў высокага ўраджаю, аб усім раіцца з аграномам.

— Мы імкнемся, — заявіла яна на канферэнцыі, — зрабіць нашу гаспадарку шматгалеінай, высокапрыбыткавай. Расшырылі сад, пасадзілі суніцы, заводзім пчолапасеку.

Сёлета закончым будаўніцтва кароўніка, канюшні і свінарніка, да пачатку ўборкі паставім свіран. Мы прыкладзем усе сілы, каб умацаваць калгас, прымножыць яго багацці, вырасіць высокі ўраджай.

Даярка калгаса «Серп і молат» Целяханскага раёна Ф. Радаманава працуе на ферме шэсць год. Яна з гонарам паведаміла, што іх калгас мае 150 галоў буйнай рагатай жывёлы, 130 авечак, шмат свіней і птушкі, што ён хутка выканае трохгадовы план развіцця жывёлагадоўлі. На фермах ужо ёсць электрычнае асвятленне, а неўзабаве электрычнасцю будуць і кароў даіць, і кармы драбніць, і хлеб малаціць.

Маці-гераіня з калгаса «Маладая гвардыя» Ленінскага раёна Аляксандра Кацуба ад усяго сэрца дзякавала большэвіцкую партыю і вялікага Сталіна за бацькоўскія клопаты аб жанчынах-мацерах, за актыўную барацьбу савецкага ўрада супроць падпальшчыкаў новай вайны, за мір. Яна з гонарам сказала аб поспехах сваіх дзесяці дзяцей, якія ўсе сілы і здольнасці аддаюць умацаванню калгаса.

Цёпла сустрэлі ўдзельнікі канферэнцыі выступленне Праскоўі Лявончык з арцелі «Перамога» Лагішынскага раёна, якая прачытала сваё

вершаванае апавяданне аб родным калгасе.

Дэлегаткі канферэнцыі аднагалосна прынялі адкрыты ліст да ўсіх калгасніц і сялян-аднаасобніц:

«Ад нас ва многім залежыць становішча спраў у калгасах. Чым лепш будзе ісці работа ў калгасе, чым больш мы праявім клопатаў аб ураджаі, жывёлагадоўлі і развіцці ўсёй калгаснай вытворчасці, тым вышэй будуць прыбыткі калгасаў і калгасніц.

Партыя і ўрад, вялікі Сталін пабацькоўску клапацяцца аб жанчыне-матэ, аб нашых дзецях, аб іх будучыні, аб нашым шчасці. У знак нашай гарачай удзячнасці партыі і ўраду аддадзім усе свае сілы справе ўмацавання магутнасці нашай любімай Радзімы, будзем чэсна і самааддана працаваць у нашых калгасах, зробім калгасы большэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі».

Так закончылася канферэнцыя дэлегатак калгаснай Піншчыны. Поўныя ўсведамлення вялікай адказнасці за сваю працу калгасніцы раз'ехаліся па дамах, каб з новымі сіламі павесці наступленне за высокі ўраджай, за ўздым грамадскай жывёлагадоўлі.

А. ФЕДАРЭНКА.

Група дэлегатак абласной канферэнцыі жанчын-калгасніц Пінскай вобласці ад Столінскага раёна. Злева направа: Н. Наймовіч — член праўлення калгаса імя Жданава, Е. Бруцкая — агародніца калгаса імя Варашылава, О. Буйніч — даярка калгаса «Трэцяя пяцігодка», М. Гунько — дэпутат Федароўскага сельскага Савета, А. Пашкевіч — свінарка калгаса «30 год БССР», К. Клімушка — даярка калгаса «Новае жыццё».

Фото І. Шышко.

ЛЕПШЫХ ЖАНЧЫН—У ДЭЛЕГАТКІ

С ПРАВАЗДАЧНА-ПЕРАВЫБАРЧЫ дэлегацкі сход зацікавіў усіх калгаснікаў сельгасарцелі імя Жданава Крывіцкага раёна. Прышлі не толькі калгасніцы, але і калгаснікі. Быў і старшыня арцелі. Жанчыны ўсхвалявана абмяркоўвалі справы сваёй калектыўнай гаспадаркі, горава выступалі ў спрэчках, рашуча крытыкавалі старшыню за няўменне наладзіць працоўную дысцыпліну, за няздольнасць падняць калгас у гору, забяспечыць заможнае жыццё. Вялікая зацікаўленасць сялянак у наладжванні новага жыцця, ва ўмацаванні свайго калгаса сведчыць аб росце іх палітычнай свядомасці.

На ўсіх справаздачна-перавыбарчых дэлегацкіх сходах, якія адбываюцца па рашэнню ЦК КП(б)Б на прадпрыемствах, ва ўстановах і калгасах заходніх абласцей рэспублікі, шырока разгортваецца крытыка.

Дэлегацкія сходы з'яўляюцца адной з асноўных форм ахоту найшырэйшых жаночых мас палітыка-выхаваўчай работай, прыцягнення іх да практычнага ўдзелу ў сацыялістычным будаўніцтве. У заходніх абласцях Беларусі налічваецца звыш 1.100 дэлегацкіх сходаў, якія яднаюць больш 32 тысяч дэлегатак.

Дэлегацкія сходы пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый выхоўваюць жанчын у духу любові і адданасці савецкай Радзіме, сацыялістычнаму дзяржаўнаму ладу, партыі Леніна — Сталіна. Сваю работу яны будуць у адпаведнасці з задачамі, якія ставяць перад мясцовымі партыйнымі, савецкімі і грамадскімі арганізацыямі.

За тры гады партыйныя арганізацыі праз дэлегацкія сходы вырашлі тысячы актывістак. Ліквідацыя непісьменнасці і малалісьменнасці, палітычнае выхаванне далі магчымасць многім тысячам жанчын стаць актывнымі будаўнікамі камунізма, ва ўсёй паўнаце скарыстаць прадстаўленае ім Сталінскай Канстытуцыяй

неабмежаванае права ўдзелу ў гаспадарчым, палітычным і грамадскім жыцці.

Жонсоветы і дэлегацкія сходы пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый дапамагаюць сялянам у перабудове жыцця на калгасны лад. Пераважная большасць дэлегатак уступіла ў калгасы і пацягнула за сабой менш свядомых жанчын. Найбольш актывных калгаснікі выбралі членамі праўленняў і рэвізійных камісій, самым аўтарытэтным даверлі кіраваць калгасамі.

Вялікай навагай у сялян карыстаецца старшыня Прылуцкага дэлегацкага схода Валасевіч Васіліса. Ёй сяляне даверылі свой лёс, выбраўшы старшыняй сельгасарцелі імя Пятра Купрыянава Мірскага раёна.

Арганізатарам калгаса «Чырвоная зара» Зэльвінскага раёна была дэлегатка Паляшук Ганна Антонаўна — пры панскай Польшчы батрачка. Яе добра ведалі аднасяльчане і яшчэ ў 1940 годзе выбралі дэпутатам сельскага савета. Яна апраўдала сябе на рабоце і пасля вайны стала пасланцом сялян у райсовет, а потым сяляне ўсёй акругі выбралі яе дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР.

Добрую школу выхавання прайшла і Лідзія Андрэеўна Грэцкая. Дэлегацкі сход не толькі дапамог ёй ліквідаваць непісьменнасць, але і навучыў разбірацца ў палітычных падзеях. Аднасяльчане выбралі яе старшыняй новастворанага калгаса, а затым дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР. Так дэлегатка стала відным дзяржаўным дзеячом.

Дэлегацкія сходы і жонсоветы вырашлі вялікую колькасць актывістак, якія займаюць цяпер кіруючыя пасты ў партыйных, савецкіх і грамадскіх арганізацыях. Толькі па Маладзечанскай вобласці 10 лепшых дэлегатак сталі старшынямі калгасаў, 8 — старшынямі сельскіх саветаў, звыш 1000 — членамі праўленняў калгасаў і рэвізійных камісій. І так у кожнай вобласці.

Найбольш перадавыя жанчыны звязваюць сваё жыццё з партыяй Леніна — Сталіна. За тры месяцы 1950 года па Маладзечанскай вобласці ў рады ВКП(б) ўступіла 66 жанчын.

Многа жанчын працуе на камбінаце харчовых канцэнтратаў у г. Лідзе. Партыйная арганізацыя шмат увагі ўдзяляе рабоце дэлегацкага схода. Тут абмяркоўваюцца справаздачы бытавой і іншых камісій, пытанні вытворчасці, сацыялістычнага спарборніцтва, прадукцыйнасці працы. У выніку правільнага партыйнага кіраўніцтва на камбінаце няма такой работніцы, якая-б не выконвала нормы, а лепшыя стаханаўкі, як Татойка, Жураўская, выконваюць заданні на 200 і больш процантаў.

Дэлегацкі сход узяў пытанне аб магчымасці аўладання некалькімі прафесіямі. Дарчанка Ксеня навучылася быць варшчынай круп, варшчынай варэння і наміроўшчыцай. Работніца Ганна Барчук стала майстрам і за добрую работу ўзнагароджа-

Ганна Кустава, студэнтка Беларускага дзяржаўнага інстытута фізічнай культуры, устанавіла нядайна новы рэкорд па штурханню ядра.
Фото М. Мінковіча.

на значком «Выдатніку харчовай прамысловасці».

Старшыня дэлегацкага схода лабарантка Вайткевіч наладзіла гуртковую работу. На камбінаце працуюць гурткі па вывучэнню біяграфіі таварыша Сталіна, Сталінскай Канстытуцыі, гурток мастацкай самадзейнасці. Добра наладжана шэфства над дзецьмі-сіротамі.

Справаздачна-перавыбарчыя сходы дэлегатак — вельмі важная палітычная кампанія. Ад ступені падрыхтоўкі і кіраўніцтва ім залежыць узровень крытыкі недахопаў у рабоце сярод жанчын, выбранне дэлегаткамі найбольш адданных справе большэвіцкай партыі.

Першачарговая задача новавыбраных дэлегацкіх сходаў — прыцягнуць дэлегатак да шматграннай грамадскай работы, каб кожная магла актывізавацца, расці.

Кожная дэлегатка павінна рабіць справаздачу аб сваёй рабоце, абавязана сама вучыцца ў гуртку або школе і заклікаць да гэтага астатніх жанчын.

Абавязак дэлегаткі — служыць прыкладам у выкананні вытворчых заданняў свайго завода, фабрыкі, калгаса, сяла; актыўна ўдзельнічаць у рабоце адной з секцый пры дэлегацкім сходзе або сельсавеце (зямельнай, вытворчай, культурна-бытавой, кааператыўна-гандлёвай, школьнай, аховы здароўя і санітарый, жыллёва-комунальнай); прымаць удзел у рабоце клубаў, бібліятэк, розных гурткоў, ажыццяўляць шэфства над дзіцячымі дамамі, дзецьмі-сіротамі, аказваць дапамогу многадзетным і адзінокім маці; узнімаць культурны ўзровень насельніцтва.

Дэлегаткі, якія праявілі сябе на грамадскай і вытворчай рабоце, з'яўляцца значным рэзервам для вырошчвання і вылучэння кіруючых кадраў ва ўсе звенні партыйнай, савецкай, кааператыўнай работы.

Няма сумнення ў тым, што новавыбраныя дэлегацкія сходы пад кіраўніцтвам і пры дапамозе партыйных арганізацый яшчэ шырэй разгорнуць работу па выхаванню працоўных жанчын у духу бязмежнай любові да сваёй маці-Радзімы, у духу савецкага патрыятызма.

ГОЛАС ЖАНЧЫНЫ

П. ПРАНУЗА

Ты жывеш і працуеш спакойна,
Росціш сына і вучыш дачку.
Другі раз замышляюцца войны
На тваім маладым вяку.

Толькі дом збудаваў новы
Там, дзе бойка з пажарам прайшла.
Каля вокан — садок вішнёвы,
У пялёстках звініць пчала.

Ураджайнае сёлета лета,
Збажына, як чарот, на палях.
Наліваюцца сокам ранеты,
Шчодры дар абяцае зямля.

Прад вачмі — аржаное мора,
Яно радуе, вабіць цябе.
Па бязмежных калгасных прасторах
Ты вядзеш свой камбайн-карабель.

Залацістаю цёплай ракою
Зерне сыплецца у мяшкі...
Праца мірная тых непакоіць,
Хто рыхтуе да войнаў палкі.

Калі-б змог, усе-б моры і сушу
Уол-стрыт у абдымкі загроб.
Раз'ядае банкірам душы
Долар — хцівы і прагны мікроб.

У Сафіі, ў Варшаве, ў Тулоне
Чуцен голас упэўнены твой:
«Людзі простыя, — на абарону
Незалежнасці, чэсці сваёй!»

І кідае ў дрыготкі банкіраў
Шматмільённае, гнеўнае: «Не!
Хопіць войнаў, мы хочам міру!
Смерць, пракляцце крывавай вайне!»

★
Перадавыя калгасніцы сельгасарцелі імя Молатава Глыбокаўскага раёна Полацкай вобласці. Злева направа: Я. Крывянок, Я. Дарашкевіч, А. Лытусава, Н. Накрэвіч.

Фото Л. Мазелева.

★
Работніцы прадзільнага цэха Гродзенскага тонкасуконнага камбіната, вінтаўшчыца Е. Шурынава (справа) і прысучалка А. Барысава, працуючы на метаду Л. Карабелнікавай, зэканомялі ў маі больш 80 кілограмаў пражы і выканалі норму на 120 процантаў.

Фото М. Мінковіча.

Рабочыя і сяляне, байцы Народна-вызваленчай арміі і жанчыны, вучоныя і студэнты, пісьменнікі і грамадскія дзеячы Кітая ставяць свае подпісы пад адозвай у абарону міру. На здымку: намеснік старшыні Цэнтральнага Народнага Урада Народнай рэспублікі Кітая пані Сун Ят-сен (Сун Цзілін) падпісвае адозву.

ЖАНЧЫНЫ СВЕТУ ЗМАГАЮЦА ЗА МІР

(Да вынікаў сесіі Выканкома
Міжнароднай дэмакратычнай
федэрацыі жанчын)

САМЫМ хваляючым і надзённым для ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва з'яўляецца зараз пытанне аб міры, аб адхіленні пагрозы новай вайны, якую з такой цынічнай адкрытасцю рыхтуюць правячыя кругі Злучаных Штатаў Амерыкі, выконваючы волю агалцелага амерыканскага імперыялізма. Новым сведчаннем гэтага з'яўляецца сесія ўдзельнікаў Атлантычнага блока, якая адбылася нядаўна ў Лондане, і незадоўга перад гэтым — нарада міністраў замежных спраў ЗША, Англіі і Францыі. Па камандзе ўрада ЗША канкрэтна размеркаваны абавязкі і ролі паміж удзельнікамі блока ў падрыхтоўцы вайны. Заходняя Германія адкрыта становіцца плацдармам для будучай агрэсіі. Злачынныя планы драпежнага амерыканскага імперыялізма, які хоча паставіць на калені ўсе народы свету, усё больш робяцца зразумелымі для працоўных усіх краін.

Сілам імперыялізма, рэакцыі і вайны процістаяць сілы дэмакратыі і міру на чале з Савецкім Саюзам — аплотам міру ва ўсім свеце, надзеяй усіх простых людзей зямлі. Гэтыя сілы з кожным днём растуць і мацнеюць.

Мільёны і дзесяткі мільёнаў людзей розных краін, нацыянальнасцей, палітычных пераконанняў і веравызнання ставяць свае подпісы пад адозвай Пастаяннага камітэта Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру аб забароне атамнай зброі, як зброі агрэсіі, і аб аб'яўленні ваенным злачынцам таго ўрада, які першым прыменіць гэтую зброю супроць якой-небудзь краіны.

У гэтым выражаецца воля да абароны міру мільёнаў мужчын і жанчын, юнакоў і дзяўчат, матак і бацькоў.

* * *

У магутным, непераадольным руху прыхільнікаў міру велізарнае месца належыць жанчынам, якія змагаюцца за мір пад сцягам Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын.

Сесія Выканкома Федэрацыі, якая адбылася ў другой

палавіне красавіка ў сталіцы Фінляндыі — Хельсінкі, яшчэ раз пра-
дэманстравала адзінства імкненняў жанчын у барацьбе з падпальшчыкамі вайны.

Барацьба жанчын за мір набывае ўсё больш канкрэтныя і дзейсныя формы.

Саюз французскіх жанчын з'явіўся ініцыятарам кампаніі супроць бруднай вайны ва В'етнаме. У верасні 1949 г. 400 французскіх матак з'ехаліся з 16 дэпартаменту, каб патрабаваць ад ваеннага міністэрства звароту сваіх сыноў, а 25 студзеня 1950 г. сабралася з гэтай мэтай 1 000 матак з 48 дэпартаменту. Адказваючы на заклік французскіх жанчын, сярод рабочых партоў і чыгунак пашыраецца рух за адмову перавозіць узбраенне і салдат. Так, напрыклад, докеры Дзюнкерка адмовіліся грузіць ваеннае ўзбраенне на паракходы, докеры Марселя адмовіліся грузіць танкеткі, прызначаныя для вайны ва В'етнаме. Экіпаж паракхода «Ліён» адмовіўся перавозіць 7 000 салдат, таксама прызначаных для падаўлення вызваленчага руху в'етнамскага народа. Рабочыя і работніцы абутковай і тэкстыльнай прамысловасці адмаўляюцца выконваць ваенныя заказы.

Як вядома, рух за адмову грузіць і перавозіць узбраенне і салдат набывае ва Францыі масавы характар. Прыкладу сваіх французскіх таварышоў паследавалі італьянскія, бельгійскія, галандскія, алжырскія і іншыя докеры, матросы, машыністы.

Саюз італьянскіх жанчын, усяляк падтрымліваючы бастуючых докераў, якія таксама адмаўляюцца грузіць і разгружаць зброю, пасля расстрэлу мірнай дэманстрацыі ў г. Мадэне правёў шырокую кампанію супроць паліцэйскіх рэпрэсій, абараняючы права працоўных змагацца за мір, за свае эканамічныя інтарэсы.

Расказваючы аб барацьбе італьянскіх жанчын за мір, Мадэлена Росі заявіла:

«Мы будзем працягваць нашу барацьбу. Краіна сацыялізма заўсёды з'яўляецца для нас прыкладам. У той самы дзень, калі сірэны абвясцілі аб прыбыцці ў

Італію амерыканскай зброі, якая нясе разбурэнні і смерць, бедныя сяляне Паўднёвай Італіі атрымалі ў падарунак ад савецкіх калгаснікаў 20 трактароў. Гэта яркі доказ мірнай палітыкі вялікай краіны Саветаў. Таму мы ўпэўнены, што разам з Савецкім Саюзам, разам з простымі людзьмі — мужчынамі і жанчынамі — мы выйграем бітву за мір».

Ва ўсіх гарадах і вёсках дэмакратычнай Германіі створаны камітэты нацыянальнага фронту дэмакратычнай Германіі. Такія-ж камітэты ствараюцца ў гарадах Заходняй Германіі. Гэтыя камітэты вядуць актыўную барацьбу за мір, супроць рэмілітарызацыі Заходняй Германіі, супроць англа-амерыканскай палітыкі падрыхтоўкі вайны. У гэтых камітэтах актыўную ролю адыгрываюць жанчыны.

Пасля таго, як Адэнаўэр (глава бонскага «ўрада» ў Заходняй Германіі) падпісаў пагадненне аб стварэнні наёмнай арміі, жаночыя арганізацыі Заходняй Германіі правялі кампанію пратэсту.

У Англіі, пасля таго як ужо скончылася сесія Выканкома міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын, 9 мая група англійскіх матак, некаторыя з дзецьмі на руках, накіравалася да амерыканскага пасольства, каб перадаць прыехаўшаму дзяржаўнаму сакратару ЗША Ачсону (аднаму з самых агалцелых падпальшчыкаў вайны) лісты з патрабаваннем міру. Перад пасольствам жанчыны разгарнулі плакаты з надпісамі: «Мы не пусцім сваіх сыноў на бойню», «Атамная зброя азначае вайну. Забараніць атамную бомбу».

Дэмакратычны саюз жанчын Фінляндыі прымае актыўны ўдзел у барацьбе за мір. Фінскія жанчыны прынялі гарачы ўдзел у «Эстафеце міру», якая пачалася ў паўночнай частцы Фінляндыі і ішла ўдоўж усходняй і заходняй граніц Фінляндыі, злучыўшыся на поўдні краіны. Палачкі эстафеты перадаваліся з сяла ў сяло, з пасёлка ў пасёлак, з горада ў горад і прайшлі 17 600 кілометраў, сустракаючы на сваім шляху ўсеагульную ўхвалу. Эстафета закончылася масавым сходам у абарону міру ў Хельсінкі.

30-тысячны мітынг, які адбыўся ў часе сесіі Выканкома МДФЖ, сведчыць аб росце прыхільнікаў міру ў Фінляндыі, аб тым, што МДФЖ — усімі прызнаны барацьбіт за мір.

Ва ўсіх краінах свету шырыцца рух жанчын у барацьбе супроць падпальшчыкаў вайны. Міжнародны жаночы дзень 8 сакавіка ўсюды прайшоў пад лозунгамі абароны міру, абароны правоў жанчын і дзяцей.

У авангардзе гэтага руху стаяць савецкія жанчыны, якія галоўны свой уклад у справу міру робяць сваёй самаадданай працай, тым самым умацоўваючы сваю Радзіму — аплот міру ва ўсім свеце.

Сесія Выканкома, абмяркоўваючы пытанне аб расшырэнні дзеянняў жанчын у барацьбе за мір, звярнула да ўсіх жанчын свету з адозвай, у якой гаворыцца:

«Жанчыны ўсяго свету, падпісвайце гэтую адозву Пастаяннага камітэта Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру! Арганізуйце збор подпісаў у кожным горадзе, на кожным заводзе і фабрыцы, на кожнай вуліцы і ў кожнай вёсцы, у кожным доме і ў кожнай сям'і! Прымайце самы актыўны ўдзел у паўсямесным стварэнні камітэтаў прыхільнікаў міру і разам з намі арганізуйце збор подпісаў!»

Гэтае пытанне з'яўляецца зараз галоўным і самым важным у барацьбе за мір. Задача заключаецца ў тым, каб усе жанчыны свету, усе прыхільнікі міру падпісалі адозву Пастаяннага камітэта Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру. І гэта будзе грозным папярэджаннем падпальшчыкам вайны.

С. ГІЛЕЎСКАЯ.

На здымку: самая паўночная частка Фінляндыі. Адсюль пачала сваё падарожжа «Эстафета міру». Яна прайшла праз усю краіну — 17 600 кілометраў. Письменница Эльві Сінерва ўручае «Эстафету міру» першым удзельнікам эстафеты.

ЗАВАЮЕМ ПЯРШЫНСТВА

ГАЛОУНАЕ ў кожнай рабоце — любоў да яе. І тынкавальная справа патрабуе любові. У маёй жаночай брыгадзе 10 чалавек, з іх 3 вучаніцы. Сваіх дзяўчат прывучаю да акуратнай работы. На заводзе або на фабрыцы гавораць аб чыстаце рабочага месца. Там, зразумела, павінен быць чыстым станок, а ў нас — падлогу. У неакуратных тынкароў больш раствору трапляе на падлогу, чым на сцяну або столь, а я сачу за тым, каб кожная работніца эканоміла матэрыял, каб пры грунтоўцы і ашыркванні роўнамерна размяшчала раствор. Тады і зацірка робіцца лепш і раствор на падлогу не падае.

За чатыры гады я падрыхтавала нямала тынкоўшчыкаў. Зараз у маёй брыгадзе працуюць мае былыя вучаніцы Ірына Сіліна і Маруся Пруднік. Абедзве перавыконваюць норму і ўжо атрымалі шты разрад.

Мы спабярнічаем з брыгадай Нікалаева, якая працуе на метаду знатнага тынкоўшчыка Масквы Куденкова. І не хвалючыся скажу: наша брыгада працуе не горш. Нядаўна галоўны інжынер трэста таварыш Шайкевіч запрасіў Нікалаева на наш аб'ект і сказаў:

— Паглядзі, як працуе брыгада Бярозкінай, павучыся. Пахвала галоўнага інжынера была для мяне вельмі прыемай. Тым больш, што Нікалаеў злучыў адным з лепшых тынкоўшчыкаў Мінска. Я тады сказала дзяўчатам: «Давайце не асаромімся — будзем працаваць яшчэ лепш». І мы стараемся. У апошні час здаем работу на выдатна.

Зараз мы заняты на аддзелцы дома Досарм. Працуем так, каб у спабярніцтве з брыгадай Нікалаева першыства засталася за намі.

Брыгадзір жаночай брыгады тынкоўшчыкаў будаўнічага трэста № 2 Ніна БЯРОЗКІНА.

На здымку: брыгадзір Ніна Бярозкіна і яе вучаніца Ірына Кароль.

Будаўніцтва радзільнага дома. На здымку: лепшая тынкоўшчыца Л. Сівакова.

Новы Мінск паўстае перад намі ў сваіх прыгожых абрысах. З шырокай прывакзальнай плошчы адкрываецца выгляд у горад. Для вакзала ўзнімаецца шматпавярховы будынак з вежай. Ён ужо абліцоўваецца. Цэнтральная магістраль сталіцы — Савецкая вуліца — зусім змяніла аблічча.

Куды ні глянеш — усюды ідзе будоўля. І ў цэнтры на ўскраінах выраслі вялікія жылыя дамы: на вуліцы Карла Маркса, на Маскоўскай, на Магілёўскім шасе, новы гарадок катэджаў — у раёне тэатра Оперы і балета, вялікія жылыя кварталы — пры трактарным і аўтамабільным заводах, гарадок тэкстыльшчыкаў на Танкавай вуліцы, жылыя дамы ў раёне Выстаўкі.

К канцу 1950 года працоўныя сталіцы атрымаюць каля трохсот новых шматпавярховых дамоў, больш як 100 тысяч квадратных метраў жилой плошчы.

На будоўлях Мінска з новай сілай разгарнулася сацыялістычнае спабярніцтва за дзятэрміновае заканчэнне будаўнічых работ.

Ніжэй мы друкуем выступленні стаханавак 2-га будаўнічага трэста, якія паказваюць узоры высокай прадукцыйнасці працы.

МІНСК РОБІЦА ПРЫГОЖЫМ

ВЯЛКАЙ групай мы ехалі на будоўлю Мінска, — усё дзяўчаты і хлопцы з Гомельшчыны, Палесся. Я не ўяўляла сабе тых разбурэнняў, якім падвергся горад.

Памятаю, вышлі мы з вагона і на якую-б вуліцу не павярнулі — усюды абступалі нас руіны, пустыры, каробі спаленых дамоў.

З першага-ж дня мяне захапіў той працоўны ўздых, якім жыву калектыву будаўнікоў. Інжынеры смела і рапуча змагаліся за ажыццяўленне плана. Да нас у інтэрнаты часта прыходзілі агітатары. Яны гаварылі аб велічных і пачасных задачах, якія ўскладзілі на будаўнікоў.

Я напрасіла, каб мне далі магчымасць набываць спецыяльнасць тынкоўшчыка. Тры месяцы вучылася ў інструктара, а потым улілася ў брыгаду маладых.

Праз нейкі час пайшла ў звязно Гаўрылы Фясенка, якое працавала над аднаўленнем будынка Акадэміі навук. Мы працавалі з вялікай стараннасцю. Наша тройка выконвала дзённае заданне больш як на 150 проц.

Потым працавала я на адбудове 107-кватэрнага дома на Савецкай вуліцы, політэхнічнага інстытута, дома кампазітараў, двух школ і на многіх іншых аб'ектах.

Я працую ўжо шосты год і маю кваліфікацыю тынкоўшчыка пятага разрада. За гэты час атынкавала больш трыццаці пяці тысяч квадратных метраў плошчы. Не было

ў маёй практыцы выпадку, каб атынкаўку не прынялі або прымусілі перапрацаваць. Усе работы здаю на добра і выдатна. Наша звязно выконвае зараз вытворчае заданне больш як на 200 проц. І зарабляю я добра: у сярэднім 1000 — 1200 руб. у месяц, а часам бывала і на 2000 рублёў.

Я ганаруся тым, што мяне, як лепшую стаханавку, занеслі на Дошку гонару. Ад будаўнічага трэста № 2 я атрымала асобны пакой.

Зараз працую на будаўніцтве радзільнага дома. Ужо закончаны асноўныя каменныя работы, вядуцца аддзелачныя. Гэта будзе прыгожы трохпавярховы будынак з калонамі на фасадзе і высокімі светлымі палатамі. На яго будаўніцтва ўрад асінгаваў больш двух мільёнаў рублёў.

Сярод будаўнікоў разгарнулася зараз сацыялістычнае спабярніцтва за тое, каб к канцу гэтага года закончыць будаўніцтва радзільнага дома. Калі я ўзыходжу на будаўнічых рыштаваннях на другі, трэці паверх, у мараш маіх ясна рысуюцца жыццё, якое напюніць гэты дом. Я бачу чыстыя палаты, акуратныя ложка, урачоў і сяспёр у белых халатах шчаслівых матак са сваімі нованароджанымі на руках. Радасна, калі ведаеш, што праца твая ідзе на карысць!

Я веру, што недалёка той час, калі наша сталіца цалкам адбудзецца. Над гэтым упарта працуюць тысячы такіх, як і я, будаўнікоў. Мінск будзе прыгожым новым горадам!

Тынкоўшчыца Люба СІВАКОВА.

ПАВЫШАЕМ ПРАДУКЦЫЙНАСЦЬ ПРАЦЫ

ДВА гады працуем мы на будаўніцтве Мінска. Абедзве прыехалі з Гомельшчыны і выбралі сабе спецыяльнасць каменшчыкаў. Пасялілі нас у добрым інтэрнаце і пасля трохмесячнага навучання паставілі на самастойную работу.

У той час у будаўнічым трэсце № 2 прымяняўся новы метада знатнага каменшчыка краіны Фядоса Шаўлюгіна, які працаваў «пяцёркай», г. зн. адзін рыхтаваў цэглу, другі накладваў раствор, трэці клаў цэглу, астатнія згладжвалі раствор. Такі метада даваў магчымасць рыхтаваць кваліфікаваных майстроў цэглавой кладкі.

Мы трапілі ў пяцёрку Сівакова і працавалі на кладцы сцен дома мастакоў, трэціх клінікі, лесазавода, радзільнага дома і на іншых аб'ектах. Новы метада значна павышае прадукцыйнасць працы. Наша звязно за змену ўкладвала ў сярэднім на 8 тысяч цэглін.

У пяцёрцы Сівакова мы аўладалі майстэрствам цэглавай кладкі. Зараз працуем удваіх на будаўніцтве 24-кватэрнага дома ў Старажоўскім тупіку.

Павышаючы прадукцыйнасць працы, не забываем і аб эканоміі матэрыялу. Мы звярнулі ўвагу на тое, што на будаўнічых пляцоўках бывае шмат бітай цэглы, і абавязаліся знізіць процант бою, павысіць якасць кладкі, дабіцца прадугледжанай тэхналогіяй таўшчыні шва паміж цэглай.

Мы поўны жадання хутчэй закончыць будаўніцтва новых жылых дамоў для працоўных Мінска.

Палагея САФОНАВА,
Каменшчыца
Мар'я КАРПЯЧКОВА.

На будаўніцтве інтэрната Палітэхнічнага інстытута. Стаханавка-тынкоўшчыца Чайкоўская за работай.

НЯДАУНА ў бібліятэцы «Огонек» вышла ў свет аповесць «На лясной паласе». Аўтарам яе з'яўляецца пісьменніца Ксеня Львова, ураджэнка горада Пружаны, Брэсцкай вобласці. У літаратуры Ксеня Львова выступае не ўпершыню. Друкавацца яна пачала яшчэ ў 1922 годзе ў горадзе Самары ў краёвай газеце «Волжская коммуна». За час сваёй літаратурнай дзейнасці Ксеня Львова напісала шмат нарысаў і апавяданняў аб жыцці савецкай вёскі, аповесць «У годзе дваццаць восьмым», раман «Высокі вецер» і рад іншых твораў.

Сваю новую аповесць «На лясной паласе» пісьменніца прысвяціла паказу самаадданай работы савецкіх людзей па насаджэнню полеахоўных лясных палос у калгасах засушлівага стэпу, іх гераічнай барацьбе за паспяховае выкананне і перавыкананне сталінскага плана пераўтварэння прыроды. Героямі аповесці з'яўляюцца простыя савецкія людзі, выхаваныя слаўнай партыяй большэвікоў. Яны ўмеюць пераадоўваць любыя цяжкасці і перашкоды на сваім шляху і дабіваюцца пастаўленай мэты. Гэта, перш за ўсё, — звеннявая лесапасадачная гвардыя калгаса «Ясны шлях» комсамолка Насця Сізова і яе сяброўка Зіна Вілкова; сакратар калгаснай комсамольскай арганізацыі Яша Лук'янаў; лесамяліратар Зотаўскай МТС, ён-жа сакратар партыйнай арганізацыі — Пётр Васільевіч Хамутаў і іншыя.

Вобраз Насці Сізовай з'яўляецца ў аповесці цэнтральным. Яшчэ за школьнай партай Насця палюбіла родную прыроду і, дзякуючы лесамяліратару Пятру Васільевічу, горада прывязалася да лесу. Разам з аднагодкамі па школе яна шэфствавала над лясной паласой, клапацілася аб кожным дрэўцы. Выхаваная савецкай школай і комсалам, «Насця ўся была ў сваёй справе, за яе гатова была жыццё пакласці, ніколі не ведала спакою і, галоўнае, не шукала яго».

Калі з райсельгасаддзела прапанавалі калгасу «Ясны шлях» вылучыць спецыяльнае лесапасадачнае звяно, комсамольцы адзінадушна рашылі ўзяць шэфства над лесапасадкамі і вылучылі звеннявой Насцю Сізову. З большэвіцкай стараннасцю ўзялася маладая дзяўчына за даручаную ёй справу, новую і непрывычную, аддалася ёй усёй сваёй маладой душой. «Жыццё Насці з таго часу стала бесперапыннай барацьбой. Але чым было цяжэй, тым даражэй становілася Насці яе работа, бо нішто так не прывязвае чалавека да сваёй справы, як барацьба за яе».

Цаной упорнай працы, настойлівай барацьбой з пустазеллем, шкоднікамі дрэў і злымі стэпавымі сухавеямі, якія пагражалі лесанасаджэнню, лесапасадачнае звяно дабілася першых поспехаў, слава аб ім разнеслася па ўсяму раёну. Але многія на работу звяна ўсё яшчэ глядзелі з вялікім недавер'ем, лічылі, што з яе нічога не выйдзе. Нават старшыня калгаса Кузьма Аўдзеіч і старшы аграном Зотаўскай МТС Пястрак недаацэньвалі лесапасадак, адмаўлялі звяну ў транспарце для падвозу сеянцаў, у трактары для культывацыі зарослых пустазеллем лесапалос. Аднак Насця і яе сяброўкі, якіх падтрымлівалі лесамяліратар Пётр Васільевіч, комсамольская арганізацыя і перадавыя калгаснікі, не адступалі назад, не шкадавалі сіл і часу для насаджэння новых лясных палос на родных калгасных палях і штодзённай аховы іх ад сухавеяў, патраў і розных шкоднікаў.

З болей у сэрцы перажываюць Насця і члены яе звяна кожную няўдачу на лясной паласе, з неапісальнай радасцю назіраюць яны за дружным ростам маладога лесу і з'яўленнем у ім першых ягад, грыбоў, птушак. «Вось калі-б на краі пустыні, адкуль выскакваюць гэтыя вятры, насадзіць магутныя валы лясоў, каб адразу падрэзаць вецер, — разважала сама з сабой Насця, —

ПРАЧЫТАЙЦЕ ГЭТУЮ КНИГУ

А П О В Е С Ц Ь А Б Н А С Т У П Л Е Н Н Ї Н А З А С У Х У

...вось тады-б нашы палосы пачалі добра дапамагаць тым лясам. А так што за сіла на іх наваліваецца! Як яны, бедныя, адбіваюцца, як церпяць! Хутчэй-бы яны раслі! Здаецца, узяла-б і цягнула ўверх: «Расціце, расціце!»

...У калгас «Ясны шлях» прыляцела радасная вестка аб тым, што партыя і ўрад па ініцыятыве таварыша Сталіна

прынялі грандыёзны план полеахоўных лесанасаджэнняў, укаранення травапольных севазваротаў, будаўніцтва сажалак і вадаёмаў для забеспячэння высокіх і ўстойлівых ураджаяў у стэпавых і лесастэпавых раёнах еўрапейскай часткі СССР. Гэтая гістарычная пастанова ўскалыхнула ўсіх працаўнікоў сяла, выклікала ў іх велізарную радасць, раскрыла перад народам найвялікшыя перспектывы арганізаванай, разумнай барацьбы з прыродай. Прыдзе, нарэшце, час, калі на неабсяжных палях засушлівага стэпу зашумяць нябачаныя ўраджаі, зацвітуць цудоўныя сады. «Цяпер справа пойдзе! — гаворыць стары калгаснік Фама. — І лес будзе. І вада будзе. І рыба пойдзе, што будзь здароў».

Але больш за ўсіх радавалася Насця Сізова. Яна адчувала велізарную адказнасць за даручаную ёй справу, прыліў новых, невычарпальных сіл. «Дзіўнае адчуванне з'явілася ў Насці ў гэты вечар, што з іх спытае асабіста сам Сталін, як працуюць яны, комсамольцы «Яснага шляху», каб у сябе правесці ў жыццё яго план... Цяпер ёй прадставілася магчымым усё ажыццявіць, усяго дабіцца». І Насця дае клятву таварышу Сталіну ніколі ў жыцці не праходзіць міма таго, што аддае камунізм. «Яна сказала шэптам, моцна сціснуўшы перад сабой маленькія рукі з пераплеценымі пальцамі: — Клянусь табе, таварыш Сталін!»

Зразумела, нарэшце, сваю памылку і старшыня калгаса Кузьма Аўдзеіч. Ён цяпер глыбока пераканаўся, што без стварэння ў стэпе магутных лесаахоўных палос нельга паспяхова змагацца з засухай і пяскамі, нельга дабіцца высокіх і ўстойлівых ураджаяў. «Пастанова ўрада і партыі ўсіх нас ставіць на калёсы, — гучэў у вусы Кузьма Аўдзеіч. — І мы не сыйдзем з гэтых калёс, пакуль не выканаем...»

Апошнія, заключныя раздзелы аповесці прысвечаны паказу шырокага размаху лесапасадачных работ пасля пастанова партыі і ўрада аб стварэнні полеахоўных лесанасаджэнняў. Калгаснікі, работнікі МТС, спецыялісты сельскай гаспадаркі жывуць цяпер думкай аб хутчэйшым ажыццяўленні грандыёзнага сталінскага плана пераўтварэння прыроды. Комсамольцы і моладзь калгаса арганізуюць збор насення для будучых лесапалос. Насця і Зіна Вілкова едуць на двухмесячныя курсы звеннявых па лесапасадаках. Складаюцца вытворчыя планы, у якія ўключаюцца работы па падрыхтоўцы глебы для дзяржаўнай лясной паласы, пасадка і догляд за лесанасаджэннямі на землях калгасаў. Прыбывае абсталяванне для лесаахоўнай станцыі. Прыехала спецыяльная экспедыцыя па праектаванню комсамольскага ляснога ўчастка ў дзяржаўнай ахоўнай паласе на тэрыторыі Зотаўскай МТС. Сапраўды гіганцкі размах набыла падрыхтоўка да ўсенароднага наступлення на засуху, даражэй барацьбы савецкіх людзей за паспяховае выкананне і перавыкананне вялікіх задач, накрэсленых мудрым Сталіным.

У невялікай аповесці «На лясной паласе», якая ўдастоена Сталінскай прэміі трэцяй ступені, Ксені Львовай удалося намаляваць яркі малюнак барацьбы савецкіх людзей за пераўтварэнне прыроды, стварыць вобразы герояў, вартых пераймання. І няма сумнення ў тым, што наш савецкі чытач з цікавасцю сустрэне і належным чынам ацэніць гэтую аповесць, як адзін з першых мастацкіх твораў аб ажыццяўленні геніяльнага сталінскага плана пераўтварэння прыроды.

Г. КАНАВАЛАУ.

Ксения ЛЬВОВА

(Урывак з аповесці)

Мал. Ю. Пучынскага

У СЮ рэштку дня Насця была змрочнай і негаваркой. — Чаго ты такая? Што з табой? — пытала Зіна Вілкова, калі яны ішлі з работы.

Насця расказала аб Каралёве.

— Вось дурная! — шчыра здзівілася Зіна. — Гэта ты будзеш за кожнага перажываць?

— Значыць, па-твойму, гэта пакомсамольску — стаяць у баку, паглядаць, і хай хоць рухне ўсё на свеце? — узбуджана сказала Насця, першы раз адчуўшы халадок да сяброўкі, якая не хоча яе зразумець.

— Ужо і «рухне»... А што ён табе? — бесклапотна спытала Зіна.

— Так ты, мілая мая, далёка не заедзеш, — злосна прагаварыла Насця. — Занадта спакойна размясцілася жыць! На тваіх вачах комсамалец плыве на агульную справу, за сваёй асабістай выгадай ганяецца, а табе хоць-бы што.

Насця, і ўлёгшыся ў пасцель, усё думала аб тым-жа. Яна перабрала ў думках увесь свой шлях за апошнія гады, усё сваё кароценькае жыццё з таго часу, як пачала працаваць. Колькі ёй прышлося біцца, скандаліць з Кузьмой Аўдзёічам, колькі непаладак было ў звязе, пакуль наладзілася работа! Але ніколі і думкі такой не было: можа, на іншай рабоце больш плаціць, можа, там выгадней?.. Вось калі ўдасца выканаць і перавыканаць усе лесанасадкі і выдатна гэтыя пасадкі вырастуць, — гэта будзе вялікая выгада для калгаса, а значыць, і для яе гэта будзе шчасце, таму што ўдалася, значыць, яе справа!

Насця пастаралася ўявіць сабе,

як яна гаворыць Пятру Васільевічу: «Адпусціце мяне па камбайн, там больш плаціць...» Яе нібы вярнула ад такой думкі. Стала так гарача, што яна адкінула коўдру... Яна вырываўся перад ёй злосны твар красноўскага агранома са зросшыміся над носам брытвамі, і яна ўспомніла, як ён сказаў: «Як мне трэба, так і жыў...»

«Ну, добра, — падумала Насця, — палі мы апрацуюм, выкаранім пустазелле, даб'ёмся багацця, а вось з такімі людзьмі як быць?..»

І раптам побач з Каралёвым у яе думках устаў Яша. Ці мог-бы Яша заявіць: «Як мне трэба, так і жыў, не ваша справа...»? Насці нават смешна стала. Іменна ад Яшы ёй перадаюцца клопаты аб калгасных справах. Правільней, яны разам аднолькава трывожача і хварэюць за агульную справу, ці то будучы лесанасадкі ці што іншае. Яша... Яна ніколі не задумвалася аб ім. А ў кожным-жа яе пачынанні, ва ўсіх працах і перамогах заўсёды побач Яша. Ён ніколі не крычыць аб сабе. І яго часам не заўважаеш. Чаму яна ніколі раней не задумвалася аб Яшы? Толькі сустрэча з гэтым Каралёвым асвятліла якімсьці новым святлом Яшу... Адданасць комсамолу ў яе звязваецца з Яшай. Уяўленне аб партыі, аб людзях, вартых назіць званне члена партыі, злучаецца з Пятром Васільевічам... Ды вось Пётр Васільевіч, ці можа ён загаварыць аб асабістай сваёй выгадзе?..

Гэта здалася Насці жудасным. Гэта ўсёроўна, як калі-б раптам рухнула ўсё і яна засталася-б зусім самотнай на свеце.

Насця цяжка перадыхнула і адтула, што больш не можа ляжаць. Нацягнуўшы на плечы хустку, яна адсунула заслонку ля ложка, перабегла пакой, узялася з нагамі на лаўку і пачала глядзець у акно.

За домам узыходзіў месяц, чорныя цені плямілі дарогу. На другім канцы сяла глуха стукала калатушка.

Маці кранулася на сваім ложку, падняла галаву з падушкі. Убачыўшы Насцю ля акна, з жахам прамовіла:

— Захварэла?

— Пакіньце, мама... Ну, што я вам перашкаджаю? Спіце сабе.

Агаф'я Данілаўна некалькі хвілін недаверліва ўглядалася ў насціну фігуру, якая цямнела ля акна, потым, крэкчучы, павярнулася на другі бок і прагаварыла грубым голасам, звяртаючыся да самой сябе: «Не забыцца раніцай пляцёнку аднесці Лук'янавым». Пакашляла і заснула.

Заскрэблася пад печку мыш. Цяжкім комам скокнула кошка з лаўкі. І зноў стала ціха.

Прыпомнілася Насці вайна, як размяшчалі праходзіўных салдат па хатах. І ў іх не раз пачавалі салдаты. І потым ішлі, заўсёды такія непатрабавальныя. Яна потым з маці ўспамінала: «Не пытаючы, нічога не возьмуць...» Пасёрбаўшы раніцай малака і падзякаваўшы за пастой, бягуць, згорбіўшыся, даганяць сваіх. Запамятаўся адзін, светлавалосы, з маленькай галавой, шустры. Пачаў мыцца, мускулы на руках уздуваюцца, як шары. Па прафесіі машыніст на паравозе.

Развітваючыся, сказаў: «Мая станцыя тут недалёка, кілометраў сто семдзесят. Разаб'ём праклятых — вярнуся, у гасці прыеду».

Так і не прыехаў.

Ці маглі яны адзіліць асабістую выгаду, асабісты лёс ад лёсу ўсёй Радзімы?.. О, якая чорная думка! Значыць, ніколі не можа так стаяць пытанне для савецкага чалавека — ні на вайне, ні ў мірны час. Ніколі!.. Хіба той, хто ўсюды шукае сваю выгаду, здольны працаваць

для будучыні? Не! Каралёў так і сказаў дырэктару: «Што вы мне талкуеце аб нейкай будучыні?..» А хіба могуць такія знаходзіцца ў комсамоле? Комсамол дапамагае партыі будаваць нашу светлую будучыню, будаваць камунізм, для якога жыву Ленін, жыве і працуе Сталін!..

Дык як-жа быць?

І яна паклялася ў гэтую ноч ніколі ў жыцці не праходзіць роўнадушна міма таго, што аддаляе ко-

мунізм. Яна сказала шэптам, моцна спіснуўшы перад сабой маленькія рукі з пераплеценымі пальцамі:

— Клянуся табе, таварыш Сталін!

Некалькі хвілін яна яшчэ глядзела на залітую месяцам вуліцу з апушанымі інеем, змёрзлыміся калінамі. На душы стала лёгка, спакойна... Яна зноў лягла...

Ёсць нямала шчасліўцаў, якія бачылі Сталіна наяве. Але наўрад ці знойдзецца на савецкай зямлі чалавек, які не бачыў яго ў сне.

У гэтую ноч убачыла нарэшце яго і Насця.

... Стаіць маленькая Насця сярод лясной паласы ў сваім зялёным ватніку і спущанай на плечы хустцы, стаіць побач з вялікім Сталіным, такім простым, з непакрытай галавой, у запыленых ботах. Навокал узнімаюцца маладыя бярозкі, дубы, ясені, клёны.

Вечер шавеліць пасрэбраныя сівізнай валасы Сталіна. Ён гаворыць, прасціраючы руку над паласой, якая ідзе ўдалеч:

— Вось яна, наша будучыня, Насця. Мы ўжо ў ёй жывем!

Вечер свішча, дрэўцы прыгінаюцца да зямлі, адважна ківаючы верхавінкамі. Сталін глядзіць на іх, і да Насці далятаюць яго словы:

— Будзе жыць наш лес. Будзе жыць!..

МУЗЕЙ ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

(Да 8-й гадавіны з дня смерці народнага паэта БССР Я. КУПАЛЫ)

К ОЖНЫ, каму дорага і блізка жывое, яснае слова Янкi Купалы, з хваляваннем уваходзіць у музей, які носіць імя вялікага народнага паэта Беларускай ССР.

Рукапісы Янкi Купалы, кнігі, аўтабіяграфічныя пісьмы, фотаздымкі і малюнкi паступова раскрываюць творчы і жыццёвы шлях паэта, які яшчэ да рэвалюцыі гарача марыў:

З цэлым народам гутарку весці,
Сэрца мільёнаў падслухаць біцця—
Гэткай шукаю цэлы век чэсці,
Гэта адно мне падпору жыцця.
Песню стварыць ясну, як неба,
У кожнай з ёй хаце быць мілым
гасцём.
Гэтакіх толькі скарбаў мне трэба,
Гэткім я толькі жыву пачуццём.
(«З кутка жаданняў»)

Мы з цікавасцю чытаем аўтабіяграфічныя пісьмы Янкi Купалы:

«Кніга, дзе гаварылася аб цяжкай долі беднага людзi, заўсёды мяне захапляла. Больш за ўсё цікавілі мяне з рускай літаратуры Н. А. Некрасаў, М. Горкі, А. Кальцоў, М. Лермантаў, з украінскай — Т. Шэўчанка, з польскай — Кананіцкая, Ожэшка».

У другім пісьме паэт піша: «У 1904 годзе пападаюцца мне ў рукі беларускія пракламацыі і рэвалюцыйныя брашурны на беларускай мове. Гэта канчаткова вырашыла, што я беларус і што адзінае маё прызвание — служыць свайму народу ўсімі сіламі сваёй душы і сэрца».

Цікавыя і рознастайныя матэрыялы сабраны ў музеі. Вось перад намі ляжыць (атрыманая з дзяржаўнага архіва Ленінграда) справа аб кан-

фіскацыі царскімі ўладамі купалаўскага зборніка «Жалейка».

У музеі экспаніруюцца: чарнавы і чыставы рукапісы камедыі «Паўлінка», рукапісы зборнікаў «Шляхам жыцця», «Сон на кургане» (атрыманыя з Вільнюскага літаратурнага архіва). Па гэтых рукапісах, як і па аўтабіяграфічных пісьмах паэта, мы можам даведацца аб цяжкіх умовах жыцця Янкi Купалы да Кастрычніка.

Багатыя па свайму зместу і мастацкаму афармленню тыя раздзелы, якія характарызуюць творчасць Янкi Купалы пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі і ў вялікія гады сталінскіх пяцігодак. Песню сэрца свайго прысвячае паэт савецкім людзям — гаспадарам сваёй краіны. Мы бачым тут вершы пра комсамольцаў — сталінскіх арлянятаў, вершы пра нашых калгаснікаў, якія пра-

чуюць на шчаслівай савецкай зямлі. Ён спявае славу воінам Савецкай Арміі. З радасным хваляваннем перачытваем мы пранікнёныя словы Янкі Купалы, прысвечаныя лепшаму другу народаў—Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну:

Цвіці-ж, каласуйся, мой край,
Ці сонейка захад, ці ўсход!
Аб Сталіне песні спявай,
Спявай, беларускі народ!

У музеі сабраны творы, напісаныя савецкімі кампазітарамі на словы паэта. Вось яны — знаёмыя, любімыя песні: «Я — калгасніца маладая», «Вечарынка», «Сонцу», «Генацвале» і многа іншых.

На розных мовах прадстаўлены творы, прысвечаныя выдатнаму паэту беларускага народа. Тут мы бачым прачудныя радкі рускага песняра Міхаіла Ісакоўскага, украінскага паэта Паўла Тычыны, армянскага паэта Наіры Зар'яна, вершы нашых беларускіх паэтаў.

З Горкаўскага музея атрыманы фотакопіі тэлеграм, адрасаваных у свой час Алексеем Максімавічам Горкім Янку Купале. Гэтыя тэлеграмы яскрава сведчаць аб любові і павазе вялікага рускага пісьменніка да народнага паэта БССР.

Усе гэтыя каштоўныя рукапісы, кнігі, ноты, фотаздымкі, скульптурныя малюнкi і вялікія мастацкія палотны вышукваліся і набываліся паступова, крапатліва, любоўна. Гэта — плады пяцігадовай працы невялікага калектыва навуковых супрацоўнікаў на чале з дырэктарам музея — Владзіславай Францаўнай Лупэвіч (жонкай Янкі Купалы).

У 1944 годзе Совет Міністраў БССР пастанавіў адкрыць у сталіцы БССР Мінску літаратурны музей імя народнага паэта БССР Янкі Купалы. І вось, пры гарачай дапамозе навуковых супрацоўнікаў, ініцыятыўная і энергічная В. Ф. Лупэвіч прынялася за арганізацыю музея.

З усёй даваеннай багатай купалаўскай бібліятэкі нічога не засталося. Дом Янкі Купалы быў зруйнаваны фашысцкімі варварамі. На руках у В. Ф. Лупэвіч знаходзілася толькі некалькі рукапісаў, напісаных паэтам у дні вайны.

І пачалася вялікая, штодзённая, напружаная работа: рукапісы, кнігі, аўтографы, пісьмы адшукваліся па ўсёй краіне. Значную дапамогу аказалі арганізатарам музея дзяржаўныя літаратурныя архівы Масквы, Ленінграда, Кіева, Вільнюса, а таксама наасобныя таварышы, у якіх захава-ліся каштоўныя матэрыялы, яха-

рактарызуючыя жыццёвы і творчы шлях паэта. Так з дня ў дзень папаўняецца музей, які ўваскрашае перад памі вобраз Янкі Купалы. Калектыв супрацоўнікаў музея разам з Інстытутам літаратуры і мовы Акадэміі навук БССР вядзе значную навуковую работу. Так, напрыклад, выяўлены псеўдонімы, якімі карыстаўся Купала ў дарэвалюцыйныя часы, падпісваючы свае найбольш палітычна завастаныя вершы.

Пачата работа над жыццёвым і творчым летанісам Янкі Купалы, распрацавана бібліяграфія твораў паэта, дашыраюцца наступныя раздзелы ў новым памяшканні музея: «Дружба народаў у творчасці Я. Купалы», «Я. Купала і моладзь», «Я. Купала і Савецкая Армія», «Вобраз таварыша Сталіна ў творчасці Я. Купалы».

Разам з тым больш поўна будучы прадстаўлены дарэвалюцыйныя творы паэта.

Побач са зборам і далейшым вышукваннем матэрыялаў работнікі музея праводзяць значную папулярна-затарскую работу. Слаўнай традыцыяй сталі штогадовыя купалаўскія чытанні, у якіх прымае ўдзел шырокая грамадскасць нашай рэспублікі. У маі гэтага года, у сувязі з 45-й гадавінай з дня напісання паэтам першага верша «Мужык», быў праведзен мітынг і ўстаноўлена мемарыяльная дошка ў пасёлку Печышчы (каля г. Казані), дзе жыў Янка Купала ў першы год вайны.

Вялікая група моладзі з «Трактарабуда» выязджала ў выхадны дзень, 28 мая, у Вязынку — месца нараджэння паэта. Там знаходзіцца філіял літаратурнага музея імя Янкі Купалы. Працоўныя наведваюць гэты дом, з якім звязаны ўспаміны аб

любімym песняру. Вязынка з'яўляецца цяпер калгасам, які носіць імя Купалы. Калгаснікі шчырай працай імкнуча апраўдаць імя свайго вялікага земляка. За выдатную работу калгас занесен на рэспубліканскую Дошку гонару.

У 1939 годзе, пры атрыманні высокай урадавай узнагароды—ордэна Леніна, Янка Купала пісаў:

Жыць між людзей застануцца
Песня і Леніна ордэн.

Жыве несьмяротная купалаўская песня! І тысячы працоўных, якія наведваюць музей імя Янкі Купалы, гавораць аб сваёй любові да паэта.

67-гадовая калгасніца Ганна Старавойтава з калгаса «1 Мая» Круглянскага раёна Магілёўскай вобласці выказала свае думкі ў кнізе водгукі: «Мае дзеці часта чыталі мне вершы Янкі Купалы, якія я вельмі любіла слухаць. Сёння я ўбачыла ў музеі шмат новага, створанага нашым народным паэтам. На ўсё жыццё ў маёй памяці застанеца малюнак, напісаны да верша «А хто там ідзе». Гэта было ў стары чорны час, калі мы не ведалі аніякай свабоды і права. Вершы Янкі Купалы застануцца не толькі ў маёй памяці, але ў сэрцах усіх тых, хто цягнуўся да свабоды, да шчасця. Я жадаю добрых поспехаў нашай моладзі, якая вывучае творы Янкі Купалы.

Шчырая падзяка дырэктару музея за добры прыём і кансультацыю.

Адно маё пажаданне: захоўвайце і вырошчвайце музей, прысвечаны Янку Купале, каб засталася памяць для нашага маладога пакалення!».

Эдзі АГНЯЦВЕТ.

Экскурсія піонераў у філіял музея Янкі Купалы ў вёсцы Вязынка (Радашковіцкі раён Маладзечанскай вобласці). У гэтым доме нарадзіўся паэт.

Выскае мастацтва

У ВЯЛІКІМ кітайскім парту — радасная падзея. Совецкі гандлёвы карабель «Масква» прывёз збожжа ў падарунак кітайскім рабочым ад савецкіх профсаюзаў. З любоўю вітаюць сваіх прыяцеляў — савецкіх маракі — кітайскія кулі. Юная Тао-Хоа хоча чым-небудзь хоча выказаць сваю гарачую ўдзячнасць за дапамогу яе народу і ад усёй душы выказвае яе ў танцы, грацыёзным і хваляючым, поўным лірыкі, характара і сардэчнасці.

З хваляваннем сочыць глядач за кожным рухам гераічнай кітайскай дзяўчыны Тао-Хоа. Гэты захопляючы вобраз стварыла на сцэне беларускага тэатра ў балете Р. Гліэра «Чырвоны мак» таленавітая балерына, народная артыстка БССР, лаўрэат Сталінскай прэміі А. В. Нікалаева. Так пранікліва і цёпла выконвае яна сваю ролю, столькі любові ўкладае ў сваё майстэрства, што глядач разумее кожны душэўны рух гераіні балета; далікатная і мужная Тао-Хоа становіцца блізкай, роднай.

16 год працуе на беларускай балетнай сцэне А. В. Нікалаева. І з кожным годам сувязь балерыны з народам становіцца ўсё цясней, усё глыбей народнае прызнанне.

* * *

Гэта было ў 1920 годзе.

Маленькая дзяўчынка баязліва ўвайшла ў дзверы Ленінградскага харэаграфічнага вучылішча, паднялася на лесвіцы і разгублена азірнулася.

— Куды-ж ісці далей? Да каго звярнуцца?

Раптам яна пачула голас:

— Каго шукаеш, дзяўчынка?

— Скажыце, калі ласка, дзе прымаюць вучыцца на балерыну?

— А колькі табе год?

— Адзінаццаць.

— Ну, ты ўжо спазнілася, мілая. Мы прымаем з дзевяці год.

Хоць першая спроба маленькай Сашы, будучай балерыны Аляксандры Васільеўны Нікалаевай, паступіць у балетную школу не ўдалася, але заветная мара не давала дзяўчыны спакою. Зноў і зноў прабуе Саша дабіцца прыёму. Нарэшце — мэта дасягнута! У 1921 г. яе прымаюць у Ленінградскую «Школу рускага балета».

А. В. Нікалаева ў ролі Тао-Хоа ў балете «Чырвоны мак»

У 1926 годзе А. В. Нікалаеву, як лепшую вучаніцу, пераводзяць у Ленінградскае харэаграфічнае вучылішча. Яна працуе пад кіраўніцтвам выдатных педагогаў М. Ф. Раманавай, М. А. Кажуховай, В. А. Сямёнава, А. М. Манахава, удзельнічае ў вучнёўскіх спектаклях.

1929 год. Вучылішча закончана. Перад юнай балерынай адкрыта дарога ў мастацтва, шлях да творчых дзярванняў. З радасцю прыступае яна да самастойнай работы ў ленінградскіх тэатрах.

1934 год. А. В. Нікалаева дэбютуе ў спектаклі Беларускага тэатра оперы і балета «Чырвоны мак».

У жыцці балерыны пачынаецца знамянальны этап — перыяд спеласці і росквіту яе таленту. Усёй душой аддаецца яна любімай справе, прымае дзейны ўдзел у творчай арганізацыі балетнай трупы беларускага тэатра, шукае новых шляхоў у харэаграфічным мастацтве.

Асноўным, што заўсёды кіравала актрысай у яе творчых шуканнях,

было пачуццё адказнасці за сваю працу, жаданне быць дастойнай самага патрабавальнага і адначасна самага ўдзячнага і ўдумлівага ў свеце савецкага глядача.

А. В. Нікалаева ўпorna і старанна працуе над увасабленнем многіх балетных вобразаў. Усё новыя і новыя творчыя дасягненні нясе яна народу. Вось страсная і рашучая, гарача кахаючая Зарэма з балета Б. Асаф'ева «Бахчысарайскі фантаз»; вось «цар-дзявіца» з цудоўнай народнай казкі «Канёк-гарбунок», дзе так многа народнага юмару, мудрасці, жыццерадаснасці; вось Кітры з «Дон-Кіхота» Мінкуса.

Па-новаму пераасэнсоўвае А. В. Нікалаева класічны вобраз дзяўчыны-лебедзя з цудоўнага балета Чайкоўскага «Лебядзінае возера». Яе Адэта не фантастычная істота, а рэальная дзяўчына.

Знамянальнай вехай у творчай біяграфіі А. В. Нікалаевай было з'яўленне першага беларускага нацыянальнага балета. З глыбокім хваляваннем прыступала артыстка да работы над вобразам Зосі ў балете «Салавей» М. Крошнера. Яна першая стварае жаночы вобраз у нацыянальным беларускім балете. Надоўга запамінаецца натхняючы танец, у якім балерына перадае каханне і пакуты прыгоннай дзяўчыны, яе барацьбу за шчасце і свабоду супроць несправядлівасці і самавольства. Спектакль «Салавей» з захопляючымі вобразам Зосі, праўдзівым увасабленнем А. В. Нікалаевай, сустрэў цёплы прыём і ўсеагульнае прызнанне не толькі ў роднай рэспубліцы, але і на дэкадзе беларускага мастацтва ў Маскве ў 1940 годзе. За сваю плёную работу ў тэатры побач з іншымі беларускімі артыстамі высокай узнагароды ўдастоілася і А. В. Нікалаева. Яна атрымала ордэн «Знак пачёта» і пачэснае званне заслужанай артысткі БССР.

... Гады Вялікай Айчыннай вайны. А. В. Нікалаева прадаўжае творча працаваць водаль ад роднага тэатра. Яна становіцца гарачым прапагандыстам беларускага танца, выступае ў Алма-Ата, у Горкім, у Каўрове, з акторскімі брыгадамі выязджае на фронт. У 1942 годзе ўдзельнічае ў вялікім канцэрце беларускага мастацтва ў Маскве.

У пасляваенныя гады А. В. Нікалаева з новай энергіяй прыступае да работ у Беларускай тэатры. Шматграннай дзейнасцю запоўнена яе жыццё.

Тэатр працуе над пастаноўкай новага беларускага балета «Князь-возера» В. Залатарова. У гэтым творы, якога чакаў калектыў тэатра, можна было ажыццявіць тое, што не ўдалося ў балете «Салавей»: дабіцца арганічнага зліцця класікі з нацыянальным танцам. Роля Надзейкі даручаецца А. В. Нікалаевай. Артыстка шукае самых верных і яркіх сродкаў, каб у вобразе беларускай дзяўчыны адлюстравалі чужыныя рысы, уласцівыя нашаму народу, — розум і вясёласць, цеп-

лыню і адзінчывасць, каб прымуціць глядача паказаць Надзейку гэтак сама гарача, як кахае сваю гераіню яна сама.

У танцы і пантаміме балерыне ўдаецца пераканаўча перадаць пачуцці і думкі Надзейкі, умела адцініць сацыяльныя рысы сваёй гераіні — яе нянавісць да прыгнятальнікаў і гарачую любоў да народа. Вобраз Надзейкі ў балете «Князь-возера» — каштоўны ўклад у скарбніцу беларускай культуры. За яго стварэнне балерыне прысуджана пачэснае званне лаўрэата Сталінскай прэміі. Да 30-годдзя БССР А. В. Нікалаева была ўдасцелена высокая ўзнагарода — ордэна Працоўнага Чырвона-

га Сцяга і звання народнай артысткі БССР.

Шмат увагі і часу ўдзяляе А. В. Нікалаева моладзі. Як мастацкі кіраўнік Беларускага харэаграфічнага вучылішча, Аляксандра Васільеўна любоўна вырошчвае новую сям'ю артыстаў балета, перадае ім свой вялікі вопыт, свае веды і майстэрства.

Бліжэйшая мэта творчай працы А. В. Нікалаевай — стварыць вобраз перадавой савецкай жанчыны, актыўнага барацьбіта за мір і шчасце. Няма сумнення, што таленавітая балерына бліскуча ажыццявіць сваю мару.

Р. ПІОТУХОўСКАЯ.

ЯК МЫ АРГАНІЗАВАЛІ ЛЕТНІ АДПАЧЫНАК ДЗЯЦЕЙ

Вясной, калі яшчэ ішлі заняткі ў школе і дзеці рыхтаваліся да экзаменаў, мы пачалі думаць аб тым, як арганізаваць адпачынак дзяцей, якія не педуць летам на дачы, у піонерскія лагеры, санаторыі.

— У нашых двух дамах 140 дзяцей школьнага ўзросту. Калі мы арганізуем на нашым двары піонерскі лагер, у ім на працягу ўсяго лета зможа адпачываць 60 дзяцей, — гаварылі на агульным сходзе жыхары нашага дома. Піонерскі лагер рашылі арганізаваць.

Пры дапамозе домаўпраўлення № 32 быў ачышчаны наш двор, устаноўлена трыбуна з высокай мачтай для сцяга, зроблена арка, турнік, валебольная пляцоўка, бегавая дарожка, грыбкі, чытальня, пасаджаны маладыя дрэвы, разбіты кветкавыя клумбы. Утульна і прыгожа стала на двары. Самі дзеці і іх бацькі дапамагалі абсталяваць лагер. Асабліва многа старанняў прыклалі актывісты Балахонава, Крылова, Сакалоўская, Новаш, В. Смірнова, Ваўліна, Селівонік, Хаменка і іншыя. Агульная справа, сумесная работа зблізілі жыхароў нашага дома, згуртавалі іх у моцны калектыў.

Кагановіцкі райком комсамола накіраваў у наш лагер піонерскіх работнікаў, педагога, інструктара фізкультуры. Распрацаван план работ на ўсё лета.

З цікавасцю і ахвотай рыхтаваліся дзеці да ўрачыстага адкрыцця лагера. І вось гэтым днём настаў... Пад гукі аркестра і барабанны дроб выходзяць атрады на ўрачыстую ланейку. Прыняты рапарты. Начальнік лагера аб'яўляе аб ад-

крыцці піонерскага лагера. Піонеры Ала Хашкоўская і Коля Хайноўскі ўздымаюць лагэрны сцяг. Госці — ірадаўнікі Кагановіцкага райкома комсамола, райсовета, 12-й школы, бацькі — вітаюць дзяцей з радасным днём, жадаюць ім весела адпачыць, загарэць, паправіцца. Дзеці ад душы дзякуюць за добрыя пажаданні...

Мне хочацца ад імя жанчын нашага дома сказаць: арганізаваць у гарадскім двары піонерскі лагер —

карысная справа. На дапамогу ў гэтай справе прыдуць домаўпраўленні, райкомы комсамола, школы, бацькі. Дзеці, ахопленыя лагерам, не будуць заставацца без нагляду, а наадварот, будуць заняты цікавымі справамі, культурна адпачываць.

Жанчыны-маці! Будзьце ініцыятарамі арганізацыі піонерскіх лагераў гарадскога тыпу!

В. КАТАВОДАВА-КАПРАЛАВА.

Мінск, Маскоўская вул., 14.

48468 піонеры і школьнікі Беларусі адпачнуць сёлета ў піонерскіх лагерах, тысячы дзяцей правядуць лета на 242 аздаравленчых пляцоўках і ў гарадскіх піонерскіх лагерах, больш 36 тысяч выхаванцаў дзіцячых дамоў пераведзены на лагэрны рэжым. Вялікія сродкі выдаткуе дзяржава на летні адпачынак дзяцей. На здымку: у рэспубліканскім піонерскім лагера ў Астрашчыцкім Гарадку. Дзеці на прагулку.

Фото К. Якубовіча.

ГІСТОРЫЯ ВЫШЫТАЙ ПАДУШКІ

ЦЯЖКА паверыць, што цётцы Борча ўжо 60 год. У яе такая-ж хуткая, маладжавая паходка, як і ў той далёкі дзень, калі яна, выганяючы з варот сваіх гусей, сказала ім з гонарам:

— Ну вось, гусі, цяпер і я замужняя жанчына.

Яе афіцыйнае імя, запісанае ў метрычных кнігах: Маркуш Лайошне Рожаш Барбола*, але ўся вёска называе яе Людаш Борча — Гусятніца Борча. І яна не злуге, а, наадварот, ганарыцца гэтым. Ні ў кога няма такіх цудоўных, снежнабелых гусей, без адзінага перастага піра і курчавых, як летнія воблакі-барашкі.

У доўгія зімнія вечары яна займалася рукадзеллем, а аднойчы вышыла цудоўную падушку: па ільнянаму палатну буйныя фіялкі. Гэтую падушку цётка Борча набіла пухам маладых гусей і паклала яе ў вялікім пакоі, на ложку «з башанкай».

Вашархельская група Дэмакратычнага Саюза Венгерскіх Жанчын рыхтавалася да 8 сакавіка. Борча разам з іншымі пайшла бяліць і ўпрыгожваць памяшканне. Затым яна пачала вышываць на чырвоным шоўкавым спягу, які жанчыны Вашархелі рашылі падараваць італьянскім жанчынам. І тады яна ўспомніла аб сваёй падушцы.

Для чаго ёй, старой, такая прыгожая рэч? А як абрадавалася-б гэтай падушцы якая-небудзь замежная жанчына!

Але каму яе паслаць?

Кіраўніца Саюза жанчын сказала:

— Падумай.

Але выбар быў вельмі цяжкі і раздумванне цёткі Борчы цягнулася нямала дзён.

Яна прабавала прыцягнуць на дапамогу спадарожніца свайго жыцця.

— Паслухай, Лайош, ці не паслаць яе савецкім жанчынам? Якія яны мілыя! Памятаеш тых, што жылі ў нас у час вызваленчай вайны. Ты сам папалаваў Тацяну на развітанне. Падаруем ёй гэтую падушку?

— Правільна, Борча, правільна кажаш! — сказаў стары Маркуш, пасмоктваючы трубку.

Але так ён заўсёды адказваў сваёй сяброўцы.

Праз поўгадзіны Борча перадумала.

— Ведаеш, Лайош, Тацяне і ўсім савецкім жанчы-

нам напэўна прышлюць з усяго свету самыя лепшыя падарункі. Ці не лепш будзе паслаць гэтую падушку аўстрыйскім жанчынам? Аб іх могуць і не ўспомніць...

— І гэта правільна! — згадзіўся Лайош.

А Борча зноў і зноў перабірала ў памяці ўсе краіны свету і, на жаль, так і не магла зрабіць выбару.

Але раптам твар яе прасвятлеў.

— Так, тая маленькая в'етнамка з дзіцём!

Яе называлі Лянь. Яна была ў Будапешце на другім Сусветным жаночым кангрэсе. Хадзіла па вясяламу гораду, выступала на сходах, расказвала аб жыцці і барацьбе в'етнамскіх жанчын. Гаварыла аб тым, што там дзяцей прадаюць на рынку, і аб іншых жахах. Страшна было яе слухаць.

Борча з цяжкасцю праціснулася да яе праз натоўп жанчын і пачала, не столькі словамі, колькі жэстамі, угадваць Лянь:

— Не вяртайся ў гэтую жудасную краіну, дзе не паважаюць жанчын. Заставайся тут, у нас. Хоць і ў мяне можаш пасяліцца: знойдзецца пусты пакой...

Але Лянь міла ўсміхнулася і сказала:

— Маё месца там, на радзіме.

Аб гэтай сустрэчы і ўспомніла цётка Борча. Яе выбар быў зроблен.

Узброіўшыся пяром і лістком ружовай паперы, яна пачала пісаць, старанна выводзячы літару за літарай: «Дарагая Лянь!

Жадаю, каб мае радкі засталі цябе ў добрым здароўі.

Паведамляю табе, што ў нас усё ідзе добра. Мы ўсе здаровы і ўступілі ў сельскагаспадарчы кааператыв.

Шлю табе гэтую падушку са шчырай любоўю. Укладвай на яе сваю малютку і скажы ёй: гэта падарунак з свабоднай краіны.

Паведамляю яшчэ, што 8 сакавіка я таксама буду праводзіць маленькі сход жанчын у нас у Вашархелі. Буду гаварыць аб барацьбе жанчын за мір, і аб табе таксама раскажу.

Цалую цябе з любоўю».

* * *

Ліст цёткі Борча быў надрукаваны ў венгерскім часопісе «Нок Лапья». Мы ўзялі адтуль гэтае праўдзівае апавяданне аб адным з многіх фактаў, якія паказваюць рост палітычнай свядомасці жанчын у краінах народнай дэмакратыі, іх рашучасць змагацца за мір побач са сваімі сёстрамі ва ўсім свеце.

У многіх калгасах рэспублікі старшыні калгасаў не прымаюць ніякіх мер да адкрыцця сезонных ясляў і дзіцячых пляцовак.

— Што гэта вы, дзеткі, за гульню такую прыдумалі, га?

— Дзіцячыя яслі называецца!

— Дык вы-ж і старшыню нашага калгаса прыміце. Ён даўно гуляе ў яслі.

— Не, бабулька, нельга! Ён ужо вялікі, дык яму і яслі непатрэбны.

Абутковыя прадпрыемствы Белскурабуттрэста і гандлёвыя арганізацыі не клапацяцца аб пашырэнні асартымента дзіцячага абутку.

— Не, галубчык, гэты нумар не пройдзе! Нам патрэбны чаравікі 32-га і 24-га нумару.

— Ну, ведаеце, мы выкідаем на прылавак тыя нумары, якія выкідае нам лёгкая прамысловасць.

Мая прапанова

Многія жанчыны — не прафесіянальныя краўчыкі — шыюць самі адзенне для дзяцей і для сябе прасцейшыя рэчы. Але колькі цяжкасцей сустракаецца ў гэтай рабоце! Не заўсёды дастанеш выкрайку на аблюбаваны фасон. Іншы раз знойдзеш, ды размер не падыходзіць. Пасядзіш, падумаеш, зменшыш ці павялічыш дэталі, пачнеш шыць — дрэнна выходзіць: сукенка ці іншая рэч не ляжыць як трэба. Вось тады і пашкадуеш, што няма з кім параіцца. А дапамогу можна лёгка арганізаваць. Нашы швейныя фабрыкі выпускаюць у вялікай колькасці і розных размераў гатовае адзенне дзіцячае і жаночае. У магазінах час-ад-часу бываюць не пашытыя, а толькі раскроеныя жаночыя блузкі. Ці не можна арганізаваць масавы выпуск раскроеных сукенак, блузак,

спаднічак, халатаў, дзіцячых сукенчак і кашцюмчыкаў? Я ўпэўнена, што гэтыя тавары мелі-б вельмі вялікі попыт.

Мне вядома, што раней у Маскве, Ленінградзе і іншых буйных гарадах Саюза пры некаторых пашывачных майстэрнях былі адзелы, якія займаліся толькі раскром і змётваннем. Прынясеш у такую майстэрню матэрыял — яго раскромляць на любы фасон, змятаюць і зробіць першую прымерку. Усю астатнюю работу заказчыца выконвае самастойна дома.

На мой погляд, арганізацыя такіх майстэрняў у кожным горадзе — справа не цяжкая. Тысячы жанчын будуць карыстацца паслугамі такіх майстэрняў з вялікай радасцю і ўдзячнасцю.

В. НЕВЯРОУСКАЯ.

БЕЛЫЯ ГРЫБЫ ТУШАНЫЯ

Маладыя баравікі нарэзаць кавалкамі, абварыць кіпятком, адцадзіць, пакласці ў каструлю. Цыбулю, дробна пасечаную, падсмажыць у масле, змяшаць з грыбамі, пасаліць, пасыпаць перцам і крыху падтушыць. Потым пакласці 2 лыжкі смятаны, памешаць і тушыць да гатоўнасці.

МОРКВА ТУШАНАЯ

Ачысціць, вымыць і нашынкаваць моркву; распустіць у каструльцы лыжку масла, пакласці ў яе моркву, закрыць і тушыць. Калі напалавіну ўварыцца, пасаліць, пасыпаць лыжкай мукі, прыбавіць цукру, калі морква не даволі салодкая, і тушыць да мяккасці.

БОРШЧ ЗЯЛЕНЫ

Зварыць бульён з мяса і касцей. Нашынкаваць і стушыць рэпчатую цыбулю і карэнні. Буракі ачысціць, добра нашынкаваць у выглядзе саломкі, злёгка змачыць воцатам і пакласці ў разагрэты тлушч і тушыць, добра перамешваючы, каб не падгарэла. За 30 хвілін да канчатковай гатоўнасці буракоў пакласці ў іх падрыхтаваную моркву, пятрушку і цыбулю. У кіпячы бульён апусціць доўжыкі нарэзаную бульбу і праварыць 15 хвілін. Пасля гэтага пакласці ў боршч перабраны і добра нарэзаны шчавель і крапіву, а таксама зялёную цыбулю. Даўшы баршчу пакіпець 25 хвілін, заправіць яго белай мукой. Перад тым, як наліваць і падаваць боршч, пакласці ў талерку дробна нарэзаныя крутыя яйкі, смятану, укроп, лісці пятрушкі і зялёную цыбулю.

Прыкладная норма прадуктаў на адну порцыю: мяса і касцей — 60 грамаў, буракоў — 100, морквы і іншых карэнняў — па 20 грамаў.

ДЗІЦЯЧАЯ КУХНЯ

ВИТАМИННЫЕ СОКИ

Перад адцісканнем ягады, плады або гародніну абмываюць кіпячонай вадой, ачышчаюць ад плоданожак (рукі павінны быць старанна вымыты, уся ўжываемая пасуда і кісёйка абліваюцца кіпятком). Сок пасля адціскання працэджаецца праз марлю і захоўваецца ў шклянёнай пасудзе з крышкай або ў бутэльцы, закрытай ватай, у халодным месцы. Сок прыгатаўляецца толькі на 1 дзень. Даюць яго за гадзіну да яды ў колькасці ад 1 да 10 чайных лыжак (5—50 г). Лепш за ўсё даваць сокі адразу пасля іх прыгатавання.

СОК СА СВЕЖАЙ СУНІЦЫ, МАЛІНЫ

100 г зусім спелых, вельмі свежых ягад перабраць, перамыць кіпячонай вадой. Асцярожна расціснуць ягады, каб не раздушыць зярнятак, і выціснуць сок праз марлю ўперакруктку.

Змяшаць з цукровым сіропам, звараным з 1 сталовай лыжкі цукру і 1 сталовай лыжкі вады. Сіроп працэджаць праз марлю. Ягаднага соку бяруць столькі-ж, колькі і сіропу, г. зн. 2 сталовыя лыжкі. Для атрымання 50 г соку патрабуецца 100 г ягад.

БУЛЬБЯНОЕ ПЮРЭ З ЖАЎТКОМ

Бульба — 250 г
Масла — 6 г
Малако — 100 г
Жаўток — 1/6 шт.

Зварыць на пары або спячы ў духоўцы 250 г вымытай бульбы, ачысціць, працерці гарачай скрозь сіта, перакласці зноў у каструлю, прыбавіць 1/2 шклянкі (100 г) кіпячага малака, крыху солі. Узбіць добра, каб пюрэ атрымалася пышная, белая, без камкоў. Масла расцерці з жаўтком і умешаць у гатовае пюрэ.

ВАРЭНІКІ

Тварог — 120 г
Яйка — 1/2 шт.
Масла — 5 г
Мука — 20 г
Цукар — 10 г
Смятана — 20 г

Тварог працерці скрозь сіта, змяшаць з яйкам, цукрам, мукой і маслам; скатаць доўгімі жгуцікамі, абваляць у муцэ, нарэзаць касячкамі. Варыць у крутым кіпятку 5—6 хвілін (пакуль яны не ўсплывуць), перакласці ў формачку, заліць густой смятанай, паставіць на 5 хвілін у духоўку і зараз-жа падаваць.

ТЛУСТАЯ СЕБАРЭЯ ГАЛАВЫ

(Парады касметолага)

Гэтая гутарка прысвечанаеца пытанню лячэння скуры галавы пры захворванні яе тлустай себарэяй. Звычайна пры гэтым хворы скардзіцца на выпадзенне валасоў, моцны зуд і перхаць, якая шчыльным тлустым слоём ляжыць на скуры. Валасы пасля мыцця праз 1—2 дні становяцца як-бы змазанымі маслам і пры моцным выдзяленні тлушчу склейваюцца ў пасмы. Тлустая себарэя — захворванне вельмі ўпартае, яно патрабуе стараннага і працяглага лячэння.

Надрэнныя вынікі дае змазванне скуры галавы сернай баўтанкай, у якую ўваходзяць: 25 грамаў серы прэцыпітатнай, 3 грамы саліцылавай кіслаты, 15 грамаў гліцэрыну і 100 грамаў чыстага віннага 70-градуснага спірту. Гэтае лякарства перад ужываннем абавязкова ўзбоўтваецца. Змазваць скуру галавы трэба па прабомах шчацінай шчотачкай. Так трэба рабіць два дні падряд, каб уся скура галавы пакрылася лякарствам. Пасля гэтых двух змазванняў галаву трэба вымыць толькі на дзесяты дзень. На ноч рэкамендуецца завязваць галаву касынкай, а твар змазваць вазелінам, таму

што сера, якая асыпаецца з валасоў, можа выклікаць раздражненне скуры твару. Праз дзесяць дзён, калі валасы будуць вымыты звычайным мылам і цёплай вадой, прыступаюць да далейшага рэгулярнага лячэння. Яно заключаецца ў наступным. Праз дзень у скуру галавы трэба ўціраць лякарства, складзенае па наступнаму рэцэпту: 5 грамаў серы прэцыпітатнай, 3 грамы саліцылавай кіслаты, 10 грамаў настойкі перцу, 100 грамаў чыстага віннага 70-градуснага спірту. Гэтае лякарства трэба ўціраць, прыкладна, 2 месяцы і, як мы ўжо гаварылі, праз дзень. У час гэтага лячэння мыць галаву рэкамендуецца не часцей аднаго разу ў два тыдні. Перад кожным уціраннем пажадана прарабіць трох-пяціхвілінны масаж галавы. Для гэтага трэба абхапіць галаву двума рукамі і ссоўваць скуру галавы ў розных напрамках. Гэтыя рухі можна параўнаць з глыбокім прашчупваннем усяго чэрапа галавы. Звычайна рэгулярна праведзены курс лячэння дае добрыя вынікі. Валасы перастаюць выпадаць, перхаць і зуд знікаюць.

Касметолаг М. ФЕДАРОУСКАЯ.

Рэдакцыйная калегія: А. П. УС (адказны рэдактар), А. І. ФЕДАСЮК, А. Н. ЗАХАРАВА, В. І. ФІЛІПЛАВА, К. А. АБУШЭНКА, Г. Л. ДАЗОРЦАВА.

Журнал «Работница и крестьянка» на беларуском языке. Издание ЦК КП(б)Б.

АТ 02120. Тираж 10 000. Подписана да друку 22/VI—50. Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4. Цана 1 руб. 50 к. Зак. № 311.

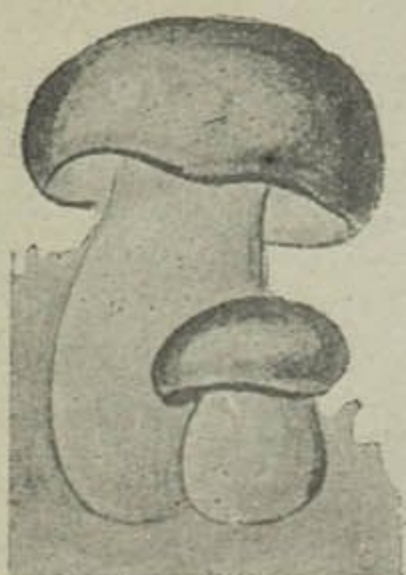
Адрас рэдакцыі: Мінск, вул. Пушкіна 55, пакой 23.

Друкарня імя Сталіна, Мінск, Пушкіна 55.

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
БІБЛІОТЕКА
БЕЛАРУСІ

КАЛГАСНІКІ і КАЛГАСНІЦЫ! ПІОНЕРЫ і ШКОЛЬНІКІ!

Збірайце і здавайце на бліжэйшыя
нарыхтоўчыя пункты **С Е Л Ь П О**
ЯГАДЫ ў СВЕЖЫМ ВЫГЛЯДЗЕ: журавіны, брусніцу.
СУШАНЫЯ: маліну, чарніцы, смародзіну, рабіну.

Белы грыб

Падасінавік

Рыжык

ГРЫБЫ: белыя,
падасінавікі,
бярозавікі,
масляты, груз-
ды, рыжыкі і ін-
шыя прыгодныя
для ежы добра-
якасныя грыбы.

Магазіны, крамы,
палаткі і нарыхтоў-
чыя пункты **СПАЖЫ-
ВЕЦКАЙ КААПЕРА-
ЦЫІ ПАЎСЯМЕСНА**
КУПЛЯЮЦЬ у неаб-
межаванай колька-
сці свежыя і сухія
ягады, прыгодныя
для ежы грыбы, дзі-
карастучую лекава-
тэхнічную сыравіну,
кару вярбы і ёлкі.

У пунктах прыём-
кі сыравіны можна
атрымаць кансуль-
тацыю па пытаннях
збору, сушкі і захоў-
вання сыравіны.

Збор ягад, грыбоў,
кары і лекавай сы-
равіны можна пра-
водзіць у вялікай
колькасці. Гэта
дасць зборшчыкам
дадатковыя прыбы-
так.

Маліна

Чарніцы

СМАРОДЖІНА

ДЗІКАРАСТУЧЫЯ ЛЕКАВА- ТЭХНІЧНЫЯ РАСЛІНЫ:

ражкі спарынні, насенне
кміну, шышкі дзікарасту-
чага хмелю,
плады шып-
шыны, лісце
крапівы, ка-
ру вярбы і
ёлкі.

Хмель

СПАРЫННЯ

ШЫПШЫНА
КАРЫЧНЕВАЯ

Кмін

КАЛГАСНІКІ і КАЛГАСНІЦЫ! ПІОНЕРЫ і ШКОЛЬНІКІ!
Дадзім нашай краіне вялікую колькасць добраякасных ягад, прыгодных для ежы
грыбоў, лекава-тэхнічнай сыравіны!

Упраўленне нарыхтовак Беларускага саюза.

05
P.13

John & Susan
12 May

A10

P
N